

Splošni pogoji skrbniških storitev pri poslovanju s finančnimi instrumenti

Splošni pogoji skrbniških storitev NLB d.d. pri poslovanju s finančnimi instrumenti

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen – Splošne informacije o banki in storitvah

(1) Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: skrbnik), sedež: Ljubljana, poslovni naslov: Trg republike 2, telefonska številka: +386 (0)1 476 39 00, SWIFT: LJBAS12X, e-naslov: info@nlb.si, spletna stran: www.nlb.si, izdaja te splošne pogoje (v nadaljevanju: splošni pogoji) v zvezi z opravljanjem skrbniških storitev kot pomožnih investicijskih storitev po Zakonu o trgu finančnih instrumentov (v nadaljevanju: ZTFI).

(2) Kontaktne podatke, ki jih skrbnik in stranka potrebujeta v zvezi s storitvami iz skrbniške pogodbe in splošnih pogojev, se določi v skrbniški pogodbi.

(3) Skrbnik ima dovoljenje Banke Slovenije, Slovenska cesta 35, 1505 Ljubljana (v nadaljevanju: Banka Slovenije), za opravljanje pomožnih investicijskih storitev v zvezi z vrednostnimi papirji po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev (v času uveljavitve splošnih pogojev ZTFI, Uradni list RS, št. 108/2010 – ZTFI-UPB3, 78/2011, 55/2012, 105/2012 – ZBan-1J in 63/2013 – ZS-K), na podlagi katerega opravlja naslednje storitve, ki so predmet splošnih pogojev (v nadaljevanju storitve):

- vodenje skrbniškega računa finančnih instrumentov,
- vodenje skrbniškega denarnega računa,
- poravnava poslov s finančnimi instrumenti,
- zastava prenosljivih vrednostnih papirjev,
- obveščanje o korporativnih akcijah in njihova izvedba,
- uresničevanje glasovalnih pravic iz finančnih instrumentov,
- izvedba izplačila prihodkov iz finančnih instrumentov (dividende, obresti, izplačila ob zapadlosti finančnega instrumenta itd.),
- povračilo davkov iz naslova poslovanja s finančnimi instrumenti,
- znižanje davčne obveznosti pred izplačilom dohodka iz naslova finančnih instrumentov,
- menjalniške storitve v zvezi s poslovanjem s finančnimi instrumenti.

(4) V zvezi s storitvami iz prejšnjega odstavka skrbnik opravlja tudi druge storitve/aktivnosti, ki se ne štejejo za pomožne investicijske storitve po ZTFI, a so z njimi povezane, na primer vodenje evidenc, kontrolo in usklajevanje stanj finančnih instrumentov in denarnih sredstev strank s podskrbnikom in centralnim depozitarjem, poročanje nadzornim in drugim organom ipd.

(5) Skrbnik v okviru storitev in/ali aktivnosti iz tretjega in četrtega odstavka tega člena ne spremlja tega, ali stranka dosega, presega, zmanjša ali drugače spremeni delež v izdajatelju finančnega instrumenta, in v zvezi s tem tudi ne opravlja predpisanega oziroma s tem povezanega poročanja ali aktivnosti za pridobitev predpisanih soglasij in/ali dovoljenj (na primer po predpisih, ki urejajo prevzeme), ampak te storitve in/ali aktivnosti izvaja stranka sama.

(6) Pri opravljanju storitev nadzor nad skrbnikom izvajata regulator trga finančnih instrumentov – Agencija za trg vrednostnih papirjev, Poljanski nasip 6, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: ATVP), in Banka Slovenije.

II. POJMI

2. člen – Pomen pojmov, uporabljenih v splošnih pogojih

Pojmi, uporabljeni v splošnih pogojih, imajo enak pomen kot veljavni ZTFI, če ti splošni pogoji ne določajo drugače.

PREDPISI so veljavni zakonski in podzakonski akti, pravila, politike oziroma postopki in tržne uzance, ki na območju Republike Slovenije in/ali v kraju (oziroma instituciji) opravljanja poslov s finančnimi instrumenti urejajo poslovanje s finančnimi instrumenti.

TARIFA NLB d.d. je veljavna tarifa ali drug akt, s katerim skrbnik določi ceno storitev in opredeli vnaprej znane stroške, povezane s storitvami.

INŠTRUKCIJE so navodila za poravnavo posla, odločitve v zvezi z izvedbo korporativne akcije, odobritve, soglasja ter druga navodila in obvestila, ki jih stranka predloži skrbniku v zvezi s storitvami. SKRBNIŠKI RAČUN FINANČNIH INSTRUMENTOV je račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga skrbnik za račun stranke odpre in vodi v centralnem registru, ali račun skrbnika ali podskrbnika v centralnem depozitu, na katerem skrbnik vodi tuje finančne instrumente strank in za katerega skrbnik vodi poddepo teh finančnih instrumentov.

TUJI FINANČNI INSTRUMENT je finančni instrument, vpisan in voden v centralnem depozitu, ki ni centralni register.

CENTRALNI DEPO je centralni register ali druga evidenca imetnikov nematerializiranih finančnih instrumentov, ki jo centralni depozitar vodi po predpisih države, na območju katere je ta depo ustanovljen, vpisi vanjo pa imajo pravne učinke neposredno v razmerju do izdajatelja teh finančnih instrumentov in do tretjih oseb, tako da se imetnik računa, pri katerem so ti finančni instrumenti vpisani, šteje za njihovega zakonitega imetnika.

PODDEPO je evidenca imetnikov nematerializiranih finančnih instrumentov, ki jih skrbnik vodi za račun strank v centralnem depozitu prek svojega računa ali prek računa podskrbnika. Skrbnik vodi poddepo po Pravilih vodenja poddepoja, objavljenih na skrbnikovi spletni strani.

CENTRALNI REGISTER nematerializiranih vrednostnih papirjev je centralna informatizirana zbirka podatkov, v katero se vpisujejo pravice iz nematerializiranih vrednostnih papirjev, trenutni imetniki teh pravic in morebitne pravice tretjih oseb v zvezi z vrednostnimi papirji. Centralni register vodi centralna klirinško depozitna družba (v nadaljevanju: KDD).

PODSKRBNIK je tuja banka oziroma druga nadzorovana finančna institucija, prek katere skrbnik vodi tuje finančne instrumente strank v centralnem depozitu, ki ni centralni register. Podskrbnik opravlja storitve iz prejšnjega stavka na posameznem tujem trgu (lokalni podskrbnik) ali na več tujih trgih (globalni podskrbnik).

STRANKA je oseba, ki ima s skrbnikom sklenjeno skrbniško pogodbo iz 4. člena splošnih pogojev.

KONČNI IMETNIK FINANČNIH INSTRUMENTOV je oseba, ki je dejanski imetnik finančnih instrumentov in pravic iz finančnih instrumentov, v zvezi s katerimi skrbnik sam oziroma prek verige posrednikov opravlja storitve, dogovorjene s skrbniško pogodbo.

SKRBNIŠKI DENARNI RAČUN je denarni račun, ki ga skrbnik odpre in vodi v imenu in za račun stranke za prejemanje vplačil in opravljanje izplačil stranki ter vodenje njenega denarnega dobroimetja iz naslova storitev.

SKRBNIŠKI RAČUN je pojem, ki se v splošnih pogojih uporablja za skrbniški račun finančnih instrumentov in skrbniški denarni račun skupaj.

DENARNI RAČUN STRANKE je transakcijski ali drug denarni račun stranke, ki ni skrbniški denarni račun, odprt pri domači ali tuji banki oziroma istovrstni finančni instituciji.

VALUTA je lahko EUR ali valuta, ki ni EUR (v nadaljevanju tuja valuta) in je na tečajni listi skrbnika.

DELOVNI DAN je dan, na katerega skrbnik posluje, z izjemo sobot, nedelj, praznikov in drugih dni, ki so v Republiki Sloveniji dela prosti, če splošni pogoji ali skrbniška pogodba ne določajo drugače.

POSLOVNI ČAS, v katerem skrbnik posluje za stranke, je vsak delovni dan od 8:00 do 16:00.

IZBRANI BORZNI POSREDNIK je borzoposredniška družba ali drugo investicijsko podjetje, ki ga je stranka izbrala za sklepanje poslova s finančnimi instrumenti.

III. SPLOŠNO

3. člen – Splošni pogoji

(1) Splošni pogoji določajo medsebojne pravice in obveznosti skrbnika in stranke pri opravljanju storitev, ki jih skrbnik s profesionalno skrbnostjo opravlja za stranko pod pogoji, določenimi v teh splošnih pogojih in z morebitnimi posebnimi dogovori skrbnika in stranke ter s predpisi za plačilo nadomestila in povračilo stroškov.

(2) Skrbnik ima pravico spremeniti in/ali dopolniti splošne pogoje. O spremembah in/ali dopolnitvah splošnih pogojev in začetku njihove veljavnosti obvesti stranko tako, da ji pošlje pisno obvestilo z navedbami, katere določbe se spreminjajo in kako se glasijo ter kje se nahaja čistopis spremenjenih splošnih pogojev. Skrbnik objavi čistopis splošnih pogojev na svoji spletni strani, na izrecno zahtevo pa ga pošlje stranki tudi po pošti.

(3) Če stranka v roku 15 dni od prejema obvestila iz prejšnjega odstavka ne odstopi od skrbniške pogodbe brez odpovednega roka ali brez izpolnjevanja drugih pogojev za odpoved skrbniške

pogodbe, se domneva, da se strinja s spremembami in/ali dopolnitvami splošnih pogojev. Spremembe in/ali dopolnitve splošnih pogojev veljajo od dne, ki ga določi pristojni organ skrbnika.

(4) Priloge splošnih pogojev so:

- Informacija o internem pritožbenem postopku v NLB d.d.;
- Povzetek Pravilnika glede nasprotij interesov pri investicijskih storitvah, v postopku nabave ter v postopkih odobravanja oziroma prestrukturiranja posojil;
- Informacija o finančnih instrumentih in s temi instrumenti povezanih tveganjih;
- Pravila vodenja poddepoja.

4. člen – Skrbniška pogodba

(1) Skrbnik in stranka se o storitvah in/ali o morebitnih posebnih dogovorih glede storitev, ki odstopajo od pogojev, določenih s splošnimi pogoji, dogovorita v pisni pogodbi (v nadaljevanju: skrbniška pogodba). Splošni pogoji so sestavni del skrbniške pogodbe.

(2) Skrbnik pred sklenitvijo skrbniške pogodbe skladno s predpisi in na zanesljiv način preveri identiteto stranke. Stranka se zaveže, da bo pred podpisom skrbniške pogodbe skrbniku predložila vse podatke, informacije, dokumentacijo in soglasja (v nadaljevanju: dokumentacija in podatki), ki jih skrbnik potrebuje za sklenitev skrbniške pogodbe in opravljanje storitev.

(3) Stranka s podpisom skrbniške pogodbe potrjuje in jamči:

- da je upravičena in sposobna skleniti skrbniško pogodbo in sklepati posle v zvezi s to pogodbo;
- da je pridobila vsa morebitna soglasja in dovoljenja za sklepanje skrbniške pogodbe in poslov v zvezi s to pogodbo oziroma, če zanjo veljajo kakršne koli omejitve, da bo poslovala v skladu s temi omejitvami;
- da skrbniška pogodba in posli v zvezi s to pogodbo ne nasprotujejo njenim morebitnim ustanovitvenim aktom in statutu oziroma pogodbenim aktom, ki jih je sklenila s tretjimi osebami;
- da je skrbnika seznanila in ga bo tudi v prihodnje seznanjala z vsemi dejstvi in podatki, ki so ji znani ali bi ji morali biti znani in ki bi lahko vplivali na odločitev skrbnika o sklenitvi skrbniške pogodbe in tudi na opravljanje storitev po tej pogodbi, ter da so vsi podatki, ki jih je predložila skrbniku v zvezi s skrbniško pogodbo in splošnimi pogoji, resnični in popolni.

5. člen – Prenos pogodbe in pravic

Če se skrbnik in stranka ne dogovorita drugače, stranka brez predhodnega pisnega soglasja skrbnika skrbniške pogodbe ali svojih pravic po tej pogodbi ali v zvezi z njo ne sme v celoti ali delno prenesti na tretjo osebo.

6. člen – Uporaba prava

(1) Za presojo veljavnosti in vsebine skrbniške pogodbe, splošnih pogojev in skrbnikovega opravljanja storitev se uporablja slovensko pravo.

2) Skrbnik stranko opozarja, da je predvsem (vendar ne izključno) pri poslih s tujimi finančnimi instrumenti in poslih z nerezidenti (i) lahko zavezan k uporabi prava države (glede na posamezni primer, vendar ne izključno), v kateri so bili omenjeni finančni instrumenti izdani, in/ali prava države, v kateri so ti finančni instrumenti uvrščeni v trgovanje oziroma vpisani v centralni depo, ali prava države sedeža/stalnega bivališča stranke, in (ii) da v primeru, ko je zagotavljanje skladnosti vodenja finančnih instrumentov in denarnih sredstev strank ter drugih s skrbniško pogodbo dogovorjenih storitev po omenjenem pravu odvisno oziroma pogojeno z določenim ravnanjem in/ali opustitvijo stranke in/ali končnega imetnika finančnih instrumentov (na primer dolžnost razkrivanja in posredovanja podatkov ter/ali dokumentacije o končnem imetniku finančnih instrumentov kot predpostavki oziroma pogoju za udeležbo na skupščini tujega izdajatelja, četudi končni imetnik ni stranka skrbnika, in dolžnost razkrivanja in posredovanja podatkov ter/ali dokumentacije o končnem imetniku finančnih instrumentov na zahtevo nadzornega ali drugega pristojnega organa na tujem trgu), skrbnik ne odgovarja za izvajanje teh storitev in za kakršnekoli posledice, ki bi nastale, če stranka in/ali končni imetnik finančnega instrumenta takšnega ravnanja in/ali opustitve ne izvrši.

(3) Če stranka v primerih iz prejšnjega odstavka ni končni imetnik finančnih instrumentov, ki jih skrbnik vodi na skrbniškem računu finančnih instrumentov, se stranka zaveže, da bo z zahtevanim oziroma predvidenim ravnanjem in/ali opustitvijo seznanila končnega imetnika finančnih instrumentov oziroma da bo storila vse potrebno, da se ga z zahtevanim oziroma predvidenim ravnanjem in/ali opustitvijo seznani, in da bo v primeru, da ga ne bo izvršil, o tem nemudoma obvestila skrbnika.

(4) Stranka je dolžna skrbniku nadomestiti oziroma plačati vsako škodo in vse stroške, ki so posledica nespoštovanja prejšnjega odstavka bodisi s strani (i) stranke bodisi s strani (ii) osebe, za račun katere stranka opravlja storitve, v zvezi s katerimi skrbnik izvaja svoje storitve.

7. člen – Trgi in storitve skrbnika

Skrbnik opravlja storitve na trgih in v obsegu, kot jih lahko zagotavlja s svojo mrežo izbranih podskrbnikov in centralnih depojev, skladno s poslovno politiko skrbnika in v skladu s predpisi.

8. člen – Kolizija določb splošnih pogojev in skrbniške pogodbe

Če določbe splošnih pogojev nasprotujejo določbam skrbniške pogodbe oziroma niso skladne z njimi, veljajo določbe skrbniške pogodbe.

9. člen – Reševanje sporov

(1) Spori med skrbnikom in stranko se rešujejo skladno s skrbniško pogodbo in shemo izvensodnega reševanja sporov, ki je urejena z internimi akti skrbnika. Podrobnejša pisna informacija o shemi izvensodnega reševanja sporov je v Prilogi 1 k splošnim pogojem, dostopna je na vidnem mestu v poslovnih prostorih skrbnika in na njegovi spletni strani.

(2) Če se stranka, ki je potrošnik (fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja blago in storitve za namene zunaj svoje poklicne ali pridobitne dejavnosti) ne strinja z dokončno odločitvijo o njeni pritožbi v internem pritožbenem postopku v NLB d.d. ali če banka o njeni pritožbi neutemeljeno ne odloči v 15 dneh, lahko da pobudo za začetek postopka za izvensodno rešitev spora, po navadni pošti na naslov Združenje bank Slovenije - GIZ, Ljubljana, Šubičeva ulica 2, 1000 Ljubljana, telefon: +386 1 242 97 00, s pripisom: pobuda za IRPS, na spletni strani www.zbs-giz.si ali po elektronski pošti na naslov: izvajalec.irps@zbs-giz.si. Posredovalno-predlagalni postopek vodi posrednik v sporu.

10. člen – Razvrstitev stranke

(1) Za namen opravljanja storitev skrbnik razvršča stranke med neprofesionalne ali profesionalne stranke po Politiki razvrščanja strank NLB d.d., dostopni na spletni strani skrbnika.

(2) Profesionalna stranka se zaveže, da bo obvestila skrbnika o vsaki spremembi, ki vpliva ali bi lahko vplivala na njeno razvrstitev med profesionalne stranke po Politiki razvrščanja strank NLB d.d.

11. člen – Plačila

(1) Stranka se zaveže, da bo za storitve po skrbniški pogodbi in splošnih pogojih skrbniku plačala nadomestila ter povrnila stroške, ki izhajajo iz storitev ali so z njimi povezani in so določeni v Tarifi NLB d.d. Tarifa NLB d.d. se izroči stranki ob sklenitvi skrbniške pogodbe in je na vpogled v prostorih, kjer skrbnik posluje s strankami.

(2) Stranka je o vsaki spremembi Tarife NLB d.d. pisno obveščena vnaprej. Za spremembe in/ali dopolnitve Tarife NLB d.d., njihovo veljavnost in soglasje stranke k navedenim spremembam in/ali dopolnitvam se smiselno uporabljajo določbe 3. člena splošnih pogojev.

(3) Stranka se zaveže, da bo skrbniku povrnila tudi stroške, ki izhajajo iz storitev ali so z njimi povezani in niso določeni v Tarifi NLB d.d. Če je to mogoče, skrbnik stroške iz prejšnjega stavka stranki najavi vnaprej.

(4) Skrbnik izda račun s podatki o nadomestilu in stroških v prvih 10 (desetih) delovnih dneh v mesecu za pretekli mesec, stranka pa se zaveže, da bo račun plačala v 8 (osmih) dneh od prejema.

(5) Ne glede na druge določbe splošnih pogojev skrbnik ima pravico, da v breme skrbniškega denarnega računa in denarnega računa stranke, ki ga ima stranka odprtega pri skrbniku, opravi plačilo

vseh denarnih zneskov, ki izhajajo iz pogodbenega razmerja o opravljanju skrbniških storitev, in o tem stranko pisno obvesti. Šteje se, da stranka s sklenitvijo skrbniške pogodbe skrbnika izrecno in nepreklicno pooblašča za tako bremenitev svojega skrbniškega denarnega računa in denarnega računa stranke.

12. člen – Dokumentacija in podatki ter poslovna skrivnost

(1) Za nemoteno opravljanje storitev je stranka dolžna skrbniku na njegovo zahtevo izročiti oziroma poslati dokumentacijo in podatke ter ga nemudoma seznaniti s spremembami dokumentacije ali podatkov ter po potrebi predložiti nove dokumente. Stranka je dolžna skrbnika pisno obveščati o vseh okoliščinah, pomembnih za opravljanje storitev.

(2) Stranka skrbniku dovoljuje in ga s podpisom skrbniške pogodbe pooblašča, da - kadar je to potrebno za izvajanje skrbniške pogodbe in splošnih pogojev ali za uveljavitev skrbnikovih pravic po skrbniški pogodbi in splošnih pogojih in je to v skladu s predpisi - opravi poizvedbe pri tretjih osebah, tem pa dovoljuje predložitev takih podatkov in informacij skrbniku. Skrbnik lahko pridobiva podatke tudi iz telefonskih pogovorov med skrbnikom in stranko, ki jih je skrbnik posnel v zvezi z izvajanjem storitev na način iz drugega odstavka 17. člena splošnih pogojev.

(3) Skrbnik in stranka se zavežeta, da bosta določbe skrbniške pogodbe in vse podatke in informacije, pridobljene na podlagi skrbniške pogodbe in splošnih pogojev ali v zvezi z njihovim izvajanjem, obravnavala kot poslovno skrivnost, razen če je s skrbniško pogodbo, splošnimi pogoji ali predpisi določeno drugače.

(4) Skrbnik obravnava podatke in informacije iz prejšnjega odstavka tega člena kot zaupne podatke skladno s predpisi.

(5) Če se izkaže, da je stranka skrbniku predložila nepopolne in/ali neresnične podatke in/ali dokumentacijo, ali pa podatkov in/ali dokumentacije sploh ni predložila oziroma ga ni opozorila na njihovo spremembo, stranka sama nosi posledice svoje opustitve, skrbnik pa ima pravico, da odkloni izvajanje storitve, v zvezi s katero se predložitev podatkov in/ali dokumentacije zahteva (to vključuje pravico skrbnika, da stranki odkloni izvajanje storitev na posameznem trgu; v nadaljevanju lokalni trg) oziroma da odstopi od skrbniške pogodbe brez odpovednega roka.

13. člen – Obdelava in varovanje podatkov

(1) Skrbnik z namenom izvajanja storitev v skladu s skrbniško pogodbo zbira, pridobiva, vodi, hrani, razkriva in posreduje ter drugače obdeluje dokumentacijo in podatke (v nadaljevanju skupaj: obdelava podatkov), pridobljene na podlagi in v zvezi s skrbniško pogodbo in splošnimi pogoji.

(2) Skrbnik izvaja obdelavo podatkov skladno z veljavnimi predpisi.

(3) Če ● je to potrebno za izvajanje skrbniške pogodbe ali ● je to potrebno zaradi zagotavljanja zakonitega izvajanja storitev iz skrbniške pogodbe na območju in v skladu s predpisi države, v kateri skrbnik te storitve opravlja, skrbnik razkriva in posreduje dokumentacijo in podatke iz prvega oziroma četrtega odstavka tega člena tretjim osebam v (i) Republiki Sloveniji, (ii) drugih državah članicah Evropske unije ali delih Evropskega gospodarskega prostora in (iii) tretjih državah – državah, ki so s predpisi s področja varstva osebnih podatkov (v nadaljevanju: ZVOP–1) opredeljene kot države, ki niso zajete v točkah (i) in (ii) tega odstavka in v katerih varstvo osebnih podatkov morda ni v celoti zagotovljeno na ustrezni ravni.

(4) Razkrivanje in posredovanje dokumentacije in podatkov tretjim osebam lahko zajema fotokopijo veljavnega osebnega dokumenta in potrdila o davčnem rezidentstvu ter podatke, ki po ZVOP–1 štejejo za osebne podatke, in sicer podatke o ● imenu in priimku, naslovu stalnega/začasnega prebivališča, datumu in kraju rojstva, državljanstvu, davčni številki v Republiki Sloveniji in tuji državi in rezidentstvu končnega imetnika finančnega instrumenta oziroma upravičenca do denarnih sredstev, ● številki, vrsti in izdajatelju uradnega osebnega dokumenta in veljavnosti osebnega dokumenta, ● matični številki/enotni matični številki občana, ● viru/naslovu prihodka in davčni osnovi, ● transakcijah s finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi (oznaka finančnega instrumenta (»ticker number«), datum posla s finančnim instrumentom in datum poravnave tega posla, vrsta posla, ISIN finančnega

instrumenta, cena in količina finančnega instrumenta ter vrednost posla), • številki skrbniškega računa in stanju na tem računu ter • vse druge identifikacijske podatke in dokumentacijo o stranki in njenem poslovanju ter o razpolaganjih stranke s finančnimi instrumenti in stanjih finančnih instrumentov na podlagi skrbniške pogodbe.

(5) Skrbnik za namene, opredeljene v tretjem odstavku in v nadaljevanju tega odstavka, razkriva in posreduje dokumentacijo in podatke iz prvega oziroma četrtega odstavka tega člena naslednjim tretjim osebam iz tretjega odstavka tega člena:

- podskrbnikom za namen vodenja finančnih instrumentov strank v centralnih depojih in opravljanja drugih storitev, dogovorjenih s skrbniško pogodbo,
- ATVP, Banki Slovenije in drugim organom, pristojnim za nadzor trgov finančnih instrumentov, zlasti (vendar ne izključno) za nadzor izvajanja skrbniških storitev (tudi za nadzor nad izvajalcem in/ali izvajanjem storitev podskrbnika), zlorab na trgih finančnih instrumentov, doseganja ali preseganja prevzemnega praga ali drugega predpisanega deleža pri izdajateljih finančnih instrumentov, preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju: nadzorni organi), in sicer z namenom zagotoviti dokumentacijo in podatke, ki jih ti organi zahtevajo v okviru izvrševanja svojih pooblastil in pristojnosti skladno s predpisi države, v kateri se storitve izvajajo,
- davčnim organom za namen uveljavljanja davčnih ugodnosti, povračil preveč plačanih davkov, plačil davkov in izvajanja postopkov poročanja in nadzora,
- izdajateljem finančnih instrumentov za namen sodelovanja v korporativnih akcijah iz finančnih instrumentov, udeležbe na skupščinah in korporativnega upravljanja teh izdajateljev in
- tretjim osebam, ki niso opredeljene v prejšnjih alinejah tega odstavka (v nadaljevanju: druga tretja oseba) in ki v zvezi z izvajanjem storitev skrbnika za stranke zahtevajo oziroma zaprosijo za dokumentacijo in podatke skladno s predpisi države, v kateri se storitve izvajajo.

(6) Skrbnik razkriva in posreduje dokumentacijo in podatke na zahtevo oziroma zaprosilo podskrbnika, nadzornega ali davčnega organa, izdajatelja finančnih instrumentov in druge tretje osebe, prejeto v pisni obliki ali po elektronski pošti, da razkrije ali posreduje vse ali posamezne podatke. Skrbnik prejme zahtevo oziroma zaprosilo podskrbnika, nadzornega ali davčnega organa, izdajatelja finančnih instrumentov ali druge tretje osebe ter v zahtevi oziroma zaprosilu določeno dokumentacijo in podatke razkrije in posreduje neposredno ali prek podskrbnika.

(7) Stranka s podpisom skrbniške pogodbe izrecno privoli v (i) obdelavo podatkov, (ii) razkrivanje in posredovanje dokumentacije in podatkov in (iii) snemanje telefonskih pogovorov v zvezi s skrbniško pogodbo ves čas veljavnosti te pogodbe, po njenem prenehanju pa za razpolaganja stranke s finančnimi instrumenti v času, ko skrbnik izvaja storitve po skrbniški pogodbi, še toliko časa in v takšnem obsegu, kot to določajo predpisi. Privolitev iz prejšnjega stavka šteje za privolitev stranke v obdelavo podatkov po predpisih o bančništvu, ZTFI in ZVOP-1.

(8) Stranka, ki ni končni imetnik finančnih instrumentov, se s podpisom skrbniške pogodbe zavezuje, da bo skrbniku na pisno zahtevo, poslano po redni ali elektronski pošti, posredovala podatke in/ali dokumentacijo iz tega člena, ki jih skrbnik potrebuje za obdelavo podatkov, določeno v tem členu in/ali v zvezi z opravljanjem storitev, dogovorjenih s skrbniško pogodbo, zlasti (vendar ne izključno) za namen zakonitega izvajanja storitev iz skrbniške pogodbe na območju in v skladu s predpisi države, v kateri skrbnik te storitve opravlja.

(9) Ne glede na predhodne določbe tega člena skrbnik obdeluje dokumentacijo in podatke iz prvega oziroma četrtega odstavka tega člena, če je obdelava teh podatkov potrebna in primerna za izvajanje skrbniške pogodbe in/ali je to nujno zaradi uresničevanja zakonitih interesov skrbnika in ti interesi očitno prevladujejo nad interesi stranke, na katero se nanašajo, zlasti (vendar ne izključno) če je takšna obdelava nujno potrebna za namen zakonitega izvajanja storitev iz skrbniške pogodbe na območju in v skladu s predpisi države, v kateri skrbnik te storitve opravlja.

14. člen – Posledice opustitve predložitve podatkov in dokumentacije

(1) Če stranka skrbniku predloži nepopolne in/ali neresnične podatke in/ali dokumentacijo iz 12. in/ali 13. člena splošnih pogojev ali pa skrbniku teh podatkov in/ali dokumentacije sploh ne predloži oziroma ga ne opozori na njihovo spremembo, stranka sama nosi posledice svoje opustitve, skrbnik pa ima pravico odkloniti izvajanje storitve, v zvezi s katero se predložitev podatkov in/ali dokumentacije zahteva (navedeno vključuje pravico skrbnika, da stranki odkloni izvajanje storitev na lokalnem trgu oziroma da odstopi od skrbniške pogodbe brez odpovednega roka).

(2) Če skrbnik v primeru iz prejšnjega odstavka odkloni izvajanje storitev na lokalnem trgu ali odstopi od skrbniške pogodbe brez odpovednega roka, pozove stranko, da v roku 15 delovnih dni po dnevu prejema tega poziva izvede vse aktivnosti, ki so potrebne za zaključek poslovanja te stranke na lokalnem trgu oziroma za prenehanje skrbniške pogodbe. Če stranka v roku iz prejšnjega stavka skrbniku ne izroči naloga za prenos finančnih instrumentov s skrbniškega računa finančnih instrumentov in/ali ne izvede morebitnih ostalih aktivnosti, ki so potrebne za prenos finančnih instrumentov s tega računa oziroma za prenehanje skrbniške pogodbe, ima skrbnik pravico, da te finančne instrumente proda in stranki po poplačilu vseh s tem povezanih stroškov in morebitne škode nakaže preostala denarna sredstva na skrbniški denarni račun oziroma na denarni račun stranke.

15. člen – Poročilo o stanju in prometu na skrbniškem računu

(1) Skrbnik enkrat mesečno pošlje stranki pisno poročilo o stanju in prometu na skrbniškem računu. Poročilo iz prejšnjega stavka vsebuje podatke o (i) stanju finančnih instrumentov in denarnih sredstev na skrbniškem računu po stanju na zadnji dan v mesecu in (ii) preknjižbah/transakcijah finančnih instrumentov v istem mesecu.

(2) Če skrbnik odpre stranki več skrbniških računov finančnih instrumentov in/ali skrbniških denarnih računov, so v poročilu iz prejšnjega odstavka podatki predstavljeni za vsak skrbniški račun posebej.

(3) Skrbnik pošlje stranki poročilo o stanju in prometu na skrbniškem računu do 8. (osmega) dne v mesecu za pretekli mesec.

16. člen – Druga poročila

(1) Poleg poročila iz prejšnjega člena skrbnik pošilja stranki tudi poročila in obvestila, določena v drugih določbah splošnih pogojev.

(2) Skrbnik in stranka se zavežeta, da bo vsak od njiju takoj po nastanku ali ko bo o tem obveščen, pisno obvestil drugo stran: (i) če prejme zahtevek v zvezi s premoženjem stranke na skrbniškem računu, ki ni zahtevek za plačilo skrbniških storitev, oziroma zahtevek, ki je sicer predmet skrbniške pogodbe, razen če o prejemu takšnega zahtevka stranke po predpisih ne sme obvestiti; (ii) o spremembi podatkov, pomembnih za izvajanje skrbniške pogodbe, in splošnih pogojev; (iii) če skrbnik ne more izvajati pogodb v njenem bistvu.

(3) Za podatke, o katerih je stranka dolžna obvestiti skrbnika po točki (ii) prejšnjega odstavka, se štejejo podatki o firmi/imenu in priimku stranke in njenega zakonitega zastopnika in/ali pooblaščenca, o sedežu/naslovu stalnega ali začasnega prebivališča stranke in njenega zakonitega zastopnika in/ali pooblaščenca, o poslovnem ali drugem naslovu, na katerega skrbnik vroča poročila in obvestila, o denarnem računu stranke, ki ni skrbniški denarni račun, ter drugi kontaktni podatki in podatki, pomembni za izvajanje skrbniške pogodbe.

(4) Stranka, ki jo skrbnik obravnava kot profesionalno stranko, mora skrbnika nemudoma obvestiti o spremembah, ki vplivajo ali bi lahko vplivale na njeno obravnavo kot profesionalna stranka.

17. člen – Načini komunikacije med skrbnikom in stranko

(1) Skrbnik in stranka komunicirata:

- pisno po pošti, telefaksu, SWIFT-u, po elektronski pošti in internetu;
- ustno po telefonu, osebno.

(2) Pri ustni komunikaciji po telefonu skrbnik snema telefonske pogovore s stranko. Stranka je ob vzpostavitvi telefonske povezave s skrbnikom prek avtomatskega odzivnika obveščena o snemanju telefonskega pogovora, namenu snemanja in roku hrambe posnetih telefonskih pogovorov. Če stranka

telefonski pogovor nadaljuje, potem ko je bila obveščena o zgoraj naštetih dejstvih, se šteje, da se s snemanjem telefonskega pogovora strinja. Tonski posnetek telefonskega pogovora je verodostojen dokaz o zatrtih dejstvih in se hrani po predpisih.

(3) Kadar splošni pogoji za posamezno poročilo ali obvestilo določajo način obveščanja skrbnika ali stranke, za to poročilo ali obvestilo veljajo določbe splošnih pogojev, ki urejajo to poročilo ali obvestilo.

(4) Obvestila skrbnika, poslana stranki s priporočeno ali z navadno pošto, se štejejo za prejeta 5. (peti) delovni dan po datumu pošiljanja, če je bilo obvestilo poslano na naslov, ki ga je stranka navedla v skrbniški pogodbi oziroma v morebitnem obvestilu o spremembi tega podatka, ki ga je posredovala skrbniku.

(5) Obvestila skrbnika, poslana stranki po faksu, SWIFT-u, internetu ali z uporabo drugega elektronskega medija, se štejejo za prejeta z dnem oddaje, če so bila poslana na številko ali elektronski naslov, ki ga je stranka navedla v skrbniški pogodbi oziroma v morebitnem obvestilu o spremembi tega podatka, ki ga je posredovala skrbniku. Če obvestilo prispe do stranke izven njenega poslovnega časa, se šteje za prejeto naslednji delovni dan.

(6) Sporočila stranke se štejejo za prejeta na delovni dan dejanskega prejema. Če obvestilo prispe do skrbnika izven njegovega poslovnega časa, se šteje za prejeto naslednji delovni dan.

18. člen – Jezik komunikacije

(1) Skrbnik s stranko komunicira, sklepa pravne posle ter pripravlja dokumente in druge informacije v slovenskem jeziku. S stranko, ki ni rezident Republike Slovenije, skrbnik komunicira v angleškem jeziku.

(2) Pri morebitnih nejasnostih glede pomena posameznih besed, pojmov ali pravic in obveznosti in pri prevodu skrbniške pogodbe, splošnih pogojev in katerega koli drugega dokumenta se za presojo pravic in obveznosti skrbnika in stranke uporabljajo slovenski jezik in dokumenti, zapisani v slovenskem jeziku.

19. člen – Tveganja

Skrbnik opozarja stranko, da so naložbe v finančne instrumente in storitve v zvezi s temi naložbami tvegane. Upravljanje teh tveganj in uporaba informacijske podpore tveganja sicer zmanjšujeta, ni pa jih mogoče izključiti. V nadaljevanju tega člena so opisana nekatera tveganja.

PRAVNO TVEGANJE IN TVEGANJE SKLADNOSTI POSLOVANJA: skrbnik je predvsem pri opravljanju storitev v zvezi s poslovanjem strank s tujimi finančnimi instrumenti in poslovanju z nerezidenti Republike Slovenije, zlasti (a ne izključno) pri poslih vodenja računov finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke, lahko zavezan s predpisi države (odvisno od primera, a ne izključno), v kateri so bili finančni instrumenti izdani, in/ali s predpisi države, v kateri se s temi finančnimi instrumenti trguje oziroma v kateri so vpisani v centralni depo, in/ali s pravom države, v kateri je stranka rezident, zato se pravice strank v zvezi s temi finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi lahko razlikujejo. Skladnost poslovanja z naštetimi predpisi lahko vpliva oziroma ima lahko za posledico spremembo pravic in/ali obveznosti stranke v času pridobitve in v času imetništva in/ali odsvojitve finančnih instrumentov (na primer sprememba pravne podlage za obračun in plačilo davka z retroaktivnim učinkom, ki vpliva na višino (znesek) davčne obveznosti imetnika finančnega instrumenta, torej na pravico do povračila preveč plačanega davka oziroma obveznost doplačila davka tudi po prekinitvi skrbniške pogodbe). Če je vodenje računov finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke predmet zakonodaje v jurisdikciji, ki ni jurisdikcija države članice, se lahko pravice stranke v zvezi s temi sredstvi razlikujejo še toliko bolj, saj te države niso zavezane k upoštevanju predpisov Evropske unije.

Pri morebitnem postopku zaradi insolventnosti podskrbnika se položaj stranke lahko razlikuje glede na osebo, ki je v takem postopku, ter pogodbene odnose med osebami, udeleženi pri vodenju finančnih instrumentov in denarnih sredstev te stranke.

Kadar na podlagi posamezne nacionalne zakonodaje sredstev stranke, ki jih vodi podskrbnik ali centralni depozitar, ni mogoče identificirati ločeno od drugih sredstev, je stranka bolj izpostavljena tveganju (i) napak pri vodenju/evidentiranju sredstev za njen račun, (ii) neuspešnega uveljavljanja pravic iz teh finančnih instrumentov in njenih denarnih sredstev v postopkih v zvezi s tem premoženjem ter (iii) odstopanj pri zaokroževanju, kot je na primer izplačilo dohodka iz naslova korporativne akcije.

TVEGANJE SPREMEMBE POLITIKE POSLOVANJA: poslovanje stranke s finančnimi instrumenti in storitve, povezane s takim poslovanjem, vključujejo več izvajalcev storitev (na primer skrbnika, podskrbnika(e), centralni register in centralni depo), in vsak od njih lahko v zvezi z opravljanjem svojih storitev sprejme odločitve o spremembi politike poslovanja (na primer o spremembi postopka opravljanja določene storitve in njeni ukinitvi). Sprememba politike poslovanja ene same udeležene osebe lahko zahteva/povzroči spremembo pri poslovanju preostalih udeleženih oseb in/ali tudi stranke (vključno s spremembo višine stroškov).

TVEGANJA PRI PORAVNAVAH: stranka je pri poslovanju s tujimi finančnimi instrumenti izpostavljena tveganju izvedbe poravnave. Nanj vplivajo okoliščine, kot so izbira trga, razmerje/povezanost trgovalnega in poravnalnega sistema ter evidentiranja lastništva teh finančnih instrumentov, vrsta posla in število subjektov, udeleženih pri poravnavi posla s finančnim instrumentom, ter pravna razmerja med njimi. Tveganje pri poravnavi vključuje več posameznih tveganj: (i) tveganje glede dostave finančnega instrumenta/denarnih sredstev s strani nasprotne stranke (če ta na primer bodisi ne zagotovi finančnega instrumenta bodisi v zvezi s prenosom predloži napačne poravnalne inštrukcije); (ii) tveganje glede dostave finančnega instrumenta/denarnih sredstev zaradi sprejetja ali spremembe predpisa; (iii) tveganje glede obdelave (na primer, če nasprotna stranka sicer zagotovi finančni instrument, ki je predmet posla, vendar pa udeleženi subjekti – borzni posrednik, skrbnik ali druga oseba – med izvajanjem tega posla pri poravnavi naredijo napako, katere posledica je, da finančni instrument ni poravnan); (iv) tveganje glede delovanja informacijske podpore (in sicer aplikativne in tudi strojne opreme); (v) tveganje napak (tudi v zvezi z napačnim plačilom davčnega odtegljaja); (vi) tveganje davčne transakcijske obveznosti iz naslova sklenjenega posla.

TVEGANJA PRI KORPORATIVNIH AKCIJAH: pri izvajanju korporativne akcije je vedno udeleženih več subjektov. Skrbnika o korporativni akciji ne obvesti izdajatelj finančnega instrumenta, temveč mu to sporoči podskrbnik (za tuje finančne instrumente), za domače finančne instrumente pa organizator trgovanja (objava v sistemu SEOnet) in KDD. Če skrbnik ni obveščen o korporativni akciji na način iz prejšnjega stavka, je stranka izpostavljena tveganju, da o korporativni akciji ne bo obveščena. Pri obveščanju o korporativnih akcijah v zvezi s tujimi finančnimi instrumenti je od vira te informacije, torej izdajatelja, do skrbnika in nato do stranke udeleženih več oseb, in sicer agent in eden ali več podskrbnikov, tako da so lahko roki v zvezi s pravicami in/ali obveznostmi stranke iz korporativne akcije, ki jih določi izdajatelj finančnega instrumenta, kratki ali celo prekratki za odziv, poleg tega pri prenosu informacije lahko nastanejo tudi napake. Stranka je v zvezi s finančnimi instrumenti lahko izpostavljena tveganju, da bo o korporativni akciji obveščena po začetku ali celo zaključku njenega izvajanja na lokalnem trgu, če izdajatelj tega finančnega instrumenta najavi korporativno akcijo kratek čas pred njeno izvedbo in je rok, določen za njeno izvedbo na lokalnem trgu, izredno kratek; tveganje je lahko večje, kolikor je pri obveščanju o korporativni akciji od izdajatelja do skrbnika in nato do stranke udeleženih več oseb. Izdajatelj lahko najavi korporativno akcijo daljši čas pred njeno izvedbo, v obdobju do izvedbe ali celo po njej pa lahko popravi ali spremeni okoliščine in/ali pogoje v zvezi s korporativno akcijo ali celo korporativno akcijo samo, kar lahko dodatno prispeva k možnosti napak pri izpolnjevanju korporativne akcije in celo k tveganju, da se korporativna akcija ne dokonča ali se celo razveljavi.

TVEGANJA PRI IZPLAČILIH DOHODKA: pri izplačilih dohodka iz naslova finančnih instrumentov je v verigi do skrbnika vedno udeleženih več subjektov - najmanj izdajatelj, njegov plačilni agent in podskrbnik(i) ali/in centralni depozitar. Skrbnik izplača ta dohodek na podlagi prejetega obvestila podskrbnika ali izdajatelja in po prejemu denarnih sredstev, zaradi česar stranka tega dohodka ne prejme na dan izplačila, ki ga predvidi izdajatelj.

TVEGANJA PRI PLAČILU DAVKOV: stranka je v zvezi s plačili davkov izpostavljena predvsem tveganjem zaradi (i) kolizije davčnih ureditev posameznih držav; (ii) napačnega razumevanja

predpisov (vključno z mednarodnimi pogodbami o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja) in/ali (iii) morebitnih zapletov pri pridobivanju dokumentacije in dokazovanju upravičenosti do ugodnejše davčne obravnave.

OPERATIVNO TVEGANJE: izvedba inštrukcije stranke je odvisna od delovanja (i) komunikacijskih poti skrbnika, podskrbnika oziroma podskrbnikov, izdajatelja (na primer elektronske pošte, internetne povezave); (ii) informacijskega sistema in (iii) napak pri izvajanju posameznih postopkov.

Tveganja, povezana s finančnimi instrumenti, so opredeljena v Informaciji o finančnih instrumentih in s temi instrumenti povezanih tveganjih, ki je Priloga 3 k Splošnim pogojem.

Stranka s podpisom skrbniške pogodbe potrjuje, da se teh tveganj zaveda in jih sprejema.

20. člen – Ukrepi skrbnika za zaščito finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke

Skrbnik je z namenom zaščite finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke sprejel naslednje ukrepe:

- finančni instrumenti in denarna sredstva stranke se vodijo ločeno od finančnih instrumentov in denarnih sredstev skrbnika;
- skrbnik vodi nematerializirane vrednostne papirje stranke, ki so izdani v centralnem registru, na njenem računu nematerializiranih vrednostnih papirjev v centralnem registru, razen če stranka zahteva, da jih skrbnik vodi na drugačnem računu in je tako vodenje skladno s predpisi;
- skrbnik za tuje finančne instrumente stranke, ki jih vodi v centralnem depozitu na svojem računu ali prek podskrbnika, vodi ločene analitične evidence stanj in sprememb stanj teh finančnih instrumentov;
- skrbnik vodi denarna sredstva, ki mu jih stranka nakaže za nakup finančnih instrumentov ali ki jih stranka prejme od uresničitve pravic iz finančnih instrumentov, na njenem skrbniškem denarnem računu;
- skrbnik v primeru telefonsko oddane inštrukcije od stranke zahteva geslo;
- skrbnik redno izvaja kontrole in usklajevanje stanj finančnih instrumentov in denarnih sredstev strank s podskrbniki in centralnimi depoziti;
- skrbnik je vzpostavil in vzdržuje sistem notranjih kontrol;
- skrbnik zagotavlja dostop do aplikacij na podlagi pooblastil, urejenih z notranjimi akti;
- za primer skrbnikovega stečaja je v korist neprofesionalnih strank skladno z ZTFI vzpostavljen sistem jamstva za terjatve vlagateljev do višine 22.000 EUR.

21. člen – Upravljanje nasprotij interesov

Nasprotja interesov, ki lahko nastanejo pri opravljanju storitev in s storitvami povezanih poslov ali pri kombinaciji teh storitev in katerih nastop lahko škoduje interesom stranke ali morebitne stranke, skrbnik upravlja tako, da pri tem upošteva značilnosti, obseg in zapletenost poslov, ki jih skrbnik opravlja na področju storitev, ki jih ponuja stranki, skladno s predpisi in Pravilnikom glede nasprotij interesov pri investicijskih storitvah, v postopku nabave ter v postopkih odobravanja oziroma prestrukturiranja posojil, katerega povzetek je v Prilogi 2 k splošnim pogojem. Pravilnik iz prejšnjega stavka je dostopna na spletni strani skrbnika.

22. člen – Jamstva za terjatve vlagateljev

(1) Skrbnik obvešča neprofesionalno stranko, ki je podpisnica skrbniške pogodbe, da za njene terjatve, nastale na podlagi skrbniške pogodbe, pri skrbniku obstaja sistem jamstva za terjatve vlagateljev v obsegu, ki je predpisan z ZTFI. Ob stečaju skrbnika se neprofesionalni stranki skladno s sistemom jamstva za terjatve vlagateljev in z določbami ZTFI izplača zajamčena terjatev v višini največ 22.000 EUR. Neprofesionalni stranki je podrobnejša pisna informacija o sistemu jamstva za terjatve vlagateljev dostopna na vidnem mestu v skrbnikovih poslovnih prostorih in na njegovi spletni strani.

(2) Sistem jamstva za terjatve vlagateljev ne vključuje profesionalnih strank, tudi če so te zahtevale neprofesionalno obravnavo.

(3) Skrbnik v zvezi s predhodnimi določbami tega člena stranki pojasnjuje, (i) da je zakonita imetnica finančnih instrumentov, ki jih skrbnik vodi na računu te stranke v centralnem registru ali drugem centralnem depozitu, in (ii) da se finančni instrumenti in denarna sredstva, ki so v poddepozitu vpisani v dobro posamezne stranke, štejejo za premoženje te stranke in v primeru stečaja skrbnika ne spadajo v stečajno maso skrbnika, stranka pa lahko zahteva njihovo izločitev iz stečajne mase skrbnika in izročitev na način, določen z ZTFI.

23. člen – Odgovornost skrbnika in stranke

(1) Skrbnik opravlja storitve po predpisih in skladno s standardom profesionalne skrbnosti. Skrbnik ne odgovarja stranki ali tretjim osebam za morebitno neposredno ali posredno škodo, obveznosti in/ali izgubo, nastalo kot posledica izpolnjevanja njegovih obveznosti po skrbniški pogodbi in splošnih pogojih, razen v primeru njegovega naklepne ravnanja ali velike malomarnosti, katerih vsebina se presoja skladno s standardom profesionalne skrbnosti.

(2) Skrbnik odgovarja za skrbno izbiro podskrbnika, ne odgovarja pa stranki ali tretjim osebam za ravnanja, opustitve ter posledice takih ravnanj in opustitev, ki so delno ali v celoti posledica dogodkov ali položajev, na katere ni mogel vplivati, vključno (a ne izključno) z nedelovanjem telekomunikacijskih sredstev, elektronskih medijev, nepravilnosti v delovanju sistemov na trgih finančnih instrumentov, z ravnanjem tretjih oseb, kot so KDD, centralni depozitarji, podskrbniki, izbrani borzni posredniki, izdajatelji in druge osebe, udeležene v poslu s finančnim instrumentom.

(3) Stranka je dolžna nadomestiti oziroma plačati skrbniku vsako škodo in stroške ter ga oprostiti vseh obveznosti, ki jih ima v razmerju do katerih koli oseb in ki so posledica opravljanja storitev za to stranko, razen v primeru njegovega naklepne ravnanja ali velike malomarnosti, ki se presoja skladno s prvim odstavkom tega člena.

24. člen – Zamuda stranke

V primeru, da stranka zamudi s plačilom katere koli zapadle in neporavnane obveznosti po splošnih pogojih in skrbniški pogodbi ali v zvezi z njimi, ima skrbnik pravico od stranke zahtevati plačilo zakonitih zamudnih obresti.

25. člen – Poplačilo zapadlih terjatev skrbnika

(1) Skrbnik ima zaradi varstva svojih zapadlih denarnih terjatev iz skrbniške pogodbe ali v zvezi z njo in/ali v zvezi s splošnimi pogoji, vključno z odškodninskimi terjatvami (v nadaljevanju: terjatve), zakonito zastavno pravico na vseh finančnih instrumentih in denarnih zneskih, ki jih je dobil v posest pri opravljanju storitev za stranko. Pri zastavni pravici na finančnih instrumentih se predpostavlja, da obstaja dogovor o izvensodni prodaji po predpisih s področja stvarnega prava.

(2) Skrbnik ima za namen iz prejšnjega odstavka pravico tudi: (i) pobotati katero koli terjatve do stranke s katero koli njeno terjatvijo do skrbnika (v nadaljevanju pobot); (ii) prodati katere koli finančne instrumente stranke, ki jih ima v neposredni ali posredni posesti skrbnik, pri čemer posest pomeni tudi, da so ti finančni instrumenti na skrbniškem računu finančnih instrumentov pri skrbniku, ter katere koli terjatve, pridobljene za stranko, ter iz dosežene kupnine prednostno poplačati svoje terjatve (v nadaljevanju izterjava) pod pogoji, določenimi v nadaljevanju.

(3) Ob izvensodni prodaji oziroma uresničitvi zastavne pravice na sredstvih stranke skrbnik ne odgovarja stranki za morebitno neposredno ali posredno nastalo škodo, stroške ali druge obveznosti, ki bi jih ta utrpela zaradi njegovih opravil oziroma ravnanj ali v zvezi z njimi, razen ob njegovi veliki malomarnosti ali namerni kršitvi, ki je izkazana s pravnomočno sodno odločbo ali jo skrbnik izrecno prizna.

(4) Netržne finančne instrumente stranke sme skrbnik izvensodno prodati na način, ki ga določi sam (neposredna pogodba, zbiranje ponudb, javna dražba itd.), če je taka prodaja po predpisih. Vrednost teh finančnih instrumentov skrbnik določi na podlagi pravil finančne stroke in javno dostopnih virov informacij (v nadaljevanju izhodiščna cena). Če finančnih instrumentov v 30 (tridesetih) dneh po začetku postopka prodaje ni mogoče prodati po izhodiščni ceni, jih sme skrbnik prodati po ceni, ki je nižja od izhodiščne.

(5) V primeru uresničevanja zastavne pravice iz tega člena skrbnik stranko predhodno pisno obvesti o taki nameri in stranki določi dodaten rok za poplačilo dolgovanega zneska.

(6) Po uresnitvi svoje zastavne pravice skrbnik o tem stranko pisno obvesti, poleg tega pa ima pravico odstopiti od skrbniške pogodbe brez odpovednega roka in zapreti skrbniški račun stranke.

26. člen – Poplačilo zapadlih terjatev skrbnika v breme dobroimetja stranke na skrbniškem denarnem računu ali denarnem računu stranke pri skrbniku

(1) Če ima stranka pri skrbniku odprt lastni denarni račun, ima za poplačilo terjatev iz naslova izvajanja skrbniških storitev za stranko skrbnik pravico, da terjatve po vrstnem redu, ki ga sam določi, izterja neposredno v breme dobroimetja stranke na njenem skrbniškem denarnem računu in denarnem računu stranke pri skrbniku, in o tem stranko pisno obvesti.

(2) Ob neplačilu zapadlega zneska obveznosti iz skrbniške pogodbe ali v zvezi z njo ima skrbnik pravico, da po predhodnem pisnem pozivu stranki, ki vsebuje dodatni rok za poplačilo zneska, odstopi od skrbniške pogodbe brez odpovednega roka ter skladno z določili te pogodbe proda vse finančne instrumente, ki so na računu stranke na dan odstopa od pogodbe, in zapre skrbniški račun stranke.

(3) Ob odpovedi skrbniške pogodbe zaradi razlogov, naštetih v skrbniški pogodbi in splošnih pogojih, ta pogodba velja do dokončne poravnave vseh obveznosti stranke in skrbnika po tej pogodbi oziroma v zvezi z njo oziroma s transakcijami, sklenjenimi pred učinkovanjem te odpovedi.

27. člen – Viri in izračun vrednosti premoženja stranke

Skrbnik opravlja izračun vrednosti premoženja stranke izključno zaradi izračuna nadomestil skladno s Tarifo NLB d.d. in zaradi izpolnjevanja zahtev v zvezi s poročanjem pristojnim nadzornim organom. Vrednosti posameznih finančnih instrumentov v tem izračunu in celotni izračun so informativni. Stranka teh vrednosti ne more uporabljati pri svojih odločitvah in vrednotenju svojega premoženja, temveč mora vrednosti pridobiti neodvisno od skrbnika.

IV. SKRBNIŠKI RAČUN FINANČNIH INSTRUMENTOV

28. člen – Načini vodenja

(1) Skrbnik vodi vrednostne papirje stranke, ki so izdani v centralnem registru, na njenem računu nematerializiranih vrednostnih papirjev ali na svojem fiduciarnem računu v centralnem registru.

(2) Skrbnik vodi tuje finančne instrumente stranke na njenem računu ali na zbirnem računu skrbnika ali podskrbnika v centralnem depozitu, ki ni centralni register. Če skrbnik vodi tuje finančne instrumente stranke v centralnem depozitu na zbirnem računu iz prejšnjega stavka, vzpostavi in vodi poddepo teh finančnih instrumentov in v njem vodi finančne instrumente stranke v imenu stranke in za njen račun.

29. člen – Informacije o računih

(1) Skrbnik sporoči stranki informacije o možnostih odpiranja računov na tujih trgih ob sklenitvi skrbniške pogodbe oziroma na zahtevo/poizvedbo stranke.

(2) Skrbnik za stranko odpre in vodi skrbniški račun finančnih instrumentov skladno z njeno zahtevo, skrbniško pogodbo, splošnimi pogoji in po predpisih.

30. člen – Opozorila skrbnika

(1) Skrbnik opozarja, da so stroški poslovanja s finančnim instrumentom v primeru, da se ta vodi v centralnem depozitu v imenu stranke na računu te stranke, višji, vendar pa so tveganja manjša, saj se stranka v takem primeru šteje za zakonitega imetnika finančnega instrumenta, ki je voden na tem računu.

(2) Skrbnik opozarja, da so stroški poslovanja s finančnim instrumentom v primeru, da se finančni instrument stranke vodi v centralnem depozitu na računu skrbnika ali podskrbnika v tem depozitu, nižji, a so tveganja zaradi vzpostavitve in vodenja poddepoja teh finančnih instrumentov in uresničevanja pravic za račun stranke večja.

V. SKRBNIŠKI DENARNI RAČUN

31. člen – Skrbniški denarni račun

(1) Skrbnik za stranko odpre skrbniški denarni račun.

(2) Denarna sredstva na skrbniškem denarnem računu se uporabljajo za poplačilo obveznosti stranke in izplačila denarnih sredstev iz naslova poslovanja s finančnimi instrumenti, določenih v skrbniški pogodbi in splošnih pogojih.

(3) Denarna sredstva na skrbniškem denarnem računu se ne obrestujejo.

32. člen – Prenos denarnih sredstev na drug denarni račun te stranke

Skrbnik nakaže denarna sredstva stranke z njenega skrbniškega denarnega računa na drug denarni račun te stranke na podlagi njenega zahtevka, posredovanega pisno ali po elektronski pošti.

33. člen – Zagotovitev denarnih sredstev

(1) Stranka se zaveže, da bo v vsakem trenutku na skrbniškem denarnem računu zagotovila zadostno stanje denarnih sredstev glede na svoje vsakokratno stanje finančnih instrumentov na skrbniškem računu finančnih instrumentov in načrtovano poslovanje s finančnimi instrumenti.

(2) Stranka pred oddajo nakupnega naročila izbranemu borznemu posredniku na skrbniškem denarnem računu zagotovi denarna sredstva v valuti, določeni ob odprtju posameznega trga za stranko (v nadaljevanju predujem). Če ni drugače dogovorjeno, stranka na skrbniškem denarnem računu zagotovi predujem v višini 100 % (sto odstotkov) vrednosti nakupnega naročila.

(3) Stranka se zaveže, da bo izpolnila obveznost iz prejšnjega odstavka neodvisno od sredstev, ki naj bi jih predvidoma prejela iz naslova poravnave prodajnega posla ali iz drugega naslova, na primer od predvidenega prejema dividend, obresti ali izplačil ob zapadlosti kupona ali finančnega instrumenta.

(4) Če je stanje na skrbniškem denarnem računu negativno, skrbnik o (i) dnevu nastanka ter o (ii) višini in (iii) valuti negativnega stanja pisno obvesti stranko. Stranka se zaveže, da bo negativno stanje iz obvestila iz prejšnjega stavka poravnala nemudoma po prejemu tega obvestila.

VI. PORAVNAVE FINANČNIH INSTRUMENTOV IN DENARJA

34. člen – Seznam trgov, na katerih skrbnik izvaja poravnave poslov

(1) Skrbnik izvaja poravnave sklenjenih poslov s finančnimi instrumenti na trgih, ki jih pokriva (v nadaljevanju seznam trgov). Seznam trgov vsebuje informacijo o morebitnih dodatnih postopkih za odpiranje posameznega trga na tem seznamu. Skrbnik stranki predloži seznam trgov ob sklenitvi skrbniške pogodbe oziroma ob odpiranju poslovanja na novem trgu.

(2) Če so v zvezi s posameznim trgom s seznama trgov potrebni dodatni postopki, se stranka zaveže, da bo pred prvim poslom s finančnimi instrumenti na takem trgu (i) s svojo nameri poslovanja seznanila skrbnika, tako da bo predložila zahtevo za odpiranje trga, in (ii) v zvezi s poslovanjem na posameznem trgu skrbniku na zahtevo predložila dokumentacijo in podatke, ki so zahtevani na lokalnem trgu in jih ta potrebuje zaradi izvajanja storitev po skrbniški pogodbi in splošnih pogojih (na primer obdobjno obnavljanje dokumentacije in podatkov ter posredovanje dokumentacije in podatkov ob statusnih spremembah stranke).

(3) Skrbnik po prejemu zahteve iz točke (i) prejšnjega odstavka stranki poda informacije o trgu, ki je predmet zahteve, po potrditvi izpolnitve strankine zahteve za odpiranje trga pa tudi pisno obvestilo o splošnih poravnalnih inštrukcijah tega trga. S pošiljanjem pisnega obvestila o splošnih poravnalnih inštrukcijah se trg šteje za stranko odprt in stranka lahko začne poslovati s finančnimi instrumenti na tem trgu.

(4) Stranka se zaveže, da bo pri izvrševanju določb tega člena ravnala po navodilih skrbnika. Skrbnik ne odgovarja za morebitno škodo, stroške in/ali druge zahtevke iz naslova nespoštovanja navodil, danih stranki.

35. člen – Instrukcije stranke

(1) Skrbnik opravlja poravnave finančnih instrumentov in denarja izključno na podlagi in skladno z instrukcijami stranke.

(2) Stranka se zaveže, da bo pravočasno poslala skrbniku pravilne in popolne instrukcije.

(3) Stranka najpozneje naslednji delovni dan po sklenitvi posla s finančnim instrumentom do ure, ki jo določi skrbnik glede na tržno infrastrukturo posameznega trga, skrbniku predloži vse podatke o sklenjenem poslu, in sicer ime in priimek/naziv stranke, številko skrbniške pogodbe, datum sklenitve posla in datum poravnave, vrsto transakcije, oznako finančnega instrumenta, vrsto finančnega instrumenta, kodo ISIN, količino finančnega instrumenta, valuto, ceno, natečene obresti, neto vrednost transakcije, provizijo, skupni znesek za poravnavo in poravnalne instrukcije nasprotne stranke, znesek davka pri transakciji ter morebitne druge potrebne podatke v obliki ustreznega dokumenta.

(4) Skrbnik opravi poravnavo oziroma prenos finančnih instrumentov iz naslova posla, sklenjenega med strankama, ki se v centralnem depozitu ali pri podskrbniku vodijo na istem skrbniškem računu finančnih instrumentov, z ustreznimi vpisi v poddepozitu.

36. člen – Uporaba gesel pri instrukcijah, ki jih stranka odda po telefonu

(1) Pri oddaji instrukcije po telefonu mora stranka poleg podatkov iz tretjega odstavka prejšnjega člena skrbniku navesti veljavno geslo. Pravilno geslo, ki ga navede stranka, je pogoj za prejem instrukcije, oddane po telefonu.

(2) Stranka v osebni navzočnosti izpolni in podpiše obrazec »Izjava o pridobitvi gesla za oddajo instrukcij po telefonu«, na podlagi katerega se aktivira izbrano geslo.

(3) Stranka je ves čas veljavnosti skrbniške pogodbe dolžna skrbeti za tajnost svojega gesla in sama odgovarja za vse posledice, ki nastanejo, če stranka sama ali tretja oseba zlorabi to geslo.

(4) Če stranka ugotovi, da je za njeno geslo ali posamezne znake, ki so sestavni del gesla, neupravičeno izvedela tretja oseba, mora o tem nemudoma obvestiti skrbnika, ki takoj po prejemu tega obvestila izvede vse potrebno za blokado uporabe strankinega gesla in stranki pošlje obvestilo o blokadi gesla. Stranka pridobi novo geslo na način, naveden v drugem odstavku tega člena. Skrbnik ravnava v skladu s tem odstavkom tudi, kadar sumi, da geslo zlorablja tretja oseba.

(5) Če skrbnik sumi, da stranka zlorablja geslo, nemudoma izvede vse potrebno za blokado uporabe gesla, stranki pošlje obvestilo o blokadi uporabe gesla z obrazložitvijo, o sumu zlorabe gesla pa po potrebi obvesti tudi pristojne državne organe.

(6) V primerih iz tretjega, četrtega in petega odstavka tega člena stranka nosi vse stroške v zvezi s postopkom blokade gesla in pridobitve novega gesla, skrbnik pa ima pravico od stranke zahtevati povrnitev morebitne nastale škode in/ali odstopiti od skrbniške pogodbe brez odpovednega roka.

37. člen – Ravnanje skrbnika ob napakah stranke pri predložitvi instrukcij

(1) Če skrbnik ne prejme podatkov iz tretjega odstavka 35. člena v predpisanem roku, si prizadeva izvesti poravnavo pod najboljšimi mogočimi pogoji za poravnavo posla v teh okoliščinah. Če v takem primeru nastanejo stroški zaradi nepravočasno oziroma nepravilno poravnanih obveznosti iz sklenjenega posla, jih stranka krije sama.

(2) Če skrbnik prejme instrukcijo, ki je nejasna, dvomljiva, nepopolna in/ali nepravilna, o tem nemudoma obvesti stranko in jo pozove, naj predloži novo. Skrbnik lahko zavrne izvedbo instrukcije, dokler nejasnost, dvomljivost, nepopolnost in/ali nepravilnost niso odpravljene, ter ne odgovarja za škodo, ki bi za stranko nastala zaradi neizpolnitve ali zamude pri izpolnitvi take instrukcije, ker išče pojasnilo ali čaka na novo instrukcijo. Stroške in škodo v zvezi z instrukcijo iz tega odstavka nosi stranka.

(3) Stranka lahko prekliče ali spremeni že predloženo inštrukcijo (za spremembo inštrukcije se šteje sprememba katerega koli podatka iz tretjega odstavka 35. člena splošnih pogojev), če skrbnik, potem ko prejme preklic ali novo inštrukcijo, prvotno inštrukcijo še lahko prekliče. V nasprotnem primeru skrbnik o tem nemudoma obvesti stranko. Preklic in sprememba se štejeta za novi inštrukciji.

38. člen – Neizvršitev strankine inštrukcije

(1) Skrbnik ni zavezan upoštevati inštrukcij stranke za prenos finančnih instrumentov ali denarnih sredstev: (i) če bi bila po njegovem mnenju inštrukcija ali njena izvedba v nasprotju s predpisi, splošnimi pogoji ali poslovno politiko skrbnika ali (ii) če stranka na skrbniškem računu ne zagotovi zadostnega stanja finančnih instrumentov ali denarnih sredstev. Stanje denarnih sredstev na skrbniškem denarnem računu je zadostno, če stranka na tem računu zagotovi denarna sredstva v višini in valuti, ki sta potrebni za poravnavo posla.

(2) Skrbnik o ugotovljenem nezadostnem stanju oziroma težavah pri izvedbi zahtevane inštrukcije nemudoma obvesti stranko. Skrbnik ne odgovarja za morebitno škodo in/ali druge zahtevke zaradi nepravočasnega zagotavljanja finančnih instrumentov ali denarnih sredstev na skrbniškem računu.

39. člen – Izbrani borzni posrednik

(1) Stranka lahko izvaja dejanja iz tega poglavja prek izbranega borznega posrednika. O izbiri borznega posrednika predhodno pisno obvesti skrbnika. V primeru iz prejšnjega stavka skrbnik ravna skladno z inštrukcijo, ki mu jo je predložila stranka ali izbrani borzni posrednik.

(2) Če skrbnik za isti posel s finančnim instrumentom prejme inštrukcijo stranke in izbranega borznega posrednika, izvede inštrukcijo stranke.

(3) Stranka skrbniku odgovarja za napake izbranega borznega posrednika, vendar pa to ne posega v pravice skrbnika proti izbranemu borznemu posredniku.

40. člen – Izjeme od ravnanja na podlagi inštrukcij stranke

(1) Ne glede na prvi odstavek 35. člena splošnih pogojev se stranka strinja, da skrbnik do prejema drugačne inštrukcije, ki ni v nasprotju s predpisi:

- na skrbniškem denarnem računu zbira obresti, dividende in druge prihodke ter plačila v zvezi s finančnimi instrumenti, vpisanimi na skrbniškem računu finančnih instrumentov;
- predlaga oziroma predloži v unovčenje finančne instrumente, vpisane na skrbniškem računu finančnih instrumentov, ki zapadejo v plačilo ali so umaknjeni iz prometa, ter take prejeme pripisuje v dobro skrbniškega denarnega računa;
- zamenja finančne instrumente na skrbniškem računu finančnih instrumentov, kadar je zamenjava povsem administrativne narave;
- zamenja trg ali depo hrambe, kadar je to nujno za izvajanje storitev hrambe (na primer ukinitvev ADR programov ipd.);
- na podlagi inštrukcij stranke za njen račun podpisuje obrazce in/ali dokumente, povezane s poslovanjem stranke, ki ne pomenijo sprejemanja investicijskih odločitev stranke.

(2) Skrbnik izvede prenos finančnih instrumentov in/ali denarnih sredstev brez inštrukcij stranke tudi, če to zahtevajo predpisi, podskrbnik in/ali centralni depozitar (na primer ukinitvev poslovanja na lokalnem trgu, sprememba podskrbnika). Skrbnik o prenosu iz prejšnjega stavka obvesti stranko takoj po izvedbi transakcije.

(3) Ne glede na določbe predhodnih odstavkov tega člena ima skrbnik pravico, da iz razpoložljivih denarnih sredstev na skrbniškem denarnem računu plača oziroma poskrbi za plačilo taks, davkov in drugih dajatev ter tudi stroškov in nadomestil v zvezi z opravljanjem storitev, določenih v skrbniški pogodbi, zlasti (a ne izključno) stroškov transakcij s finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi stranke.

VII. IZPLAČILO DOHODKA IZ URESNIČITVE PRAVIC IZ FINANČNIH INSTRUMENTOV

41. člen – Izplačilo dohodka iz uresničitve pravic iz finančnih instrumentov stranke

(1) Skrbnik izvede izplačilo dohodka iz naslova uresničitve pravic iz finančnega instrumenta v dobro skrbniškega denarnega računa stranke skladno z obvestilom, ki ga prejme neposredno od izdajatelja finančnega instrumenta ali podskrbnika, na dan prejema tega dohodka na svoj račun ali najpozneje naslednji delovni dan. Ne glede na prejšnji stavek skrbnik, če pri prejemu tega dohodka zazna nepravilnosti in/ali pošlje dodatne poizvedbe ali reklamacijo podskrbniku ali izdajatelju, izplačilo opravi najpozneje naslednji delovni dan po pridobitvi pojasnil ali rešitvi reklamacije.

(2) Ob napačnem izplačilu ali prejetem popravku že izplačanega dohodka iz naslova uresničitve pravic iz finančnega instrumenta skrbnik izvede potrebne popravke in stranko obvesti o tem isti ali najpozneje naslednji delovni dan. Stranka je dolžna skrbniku povrniti preveč izplačani dohodek na njegov prvi poziv.

(3) O izvedbi izplačila dohodka, dividende in kupona skrbnik pisno obvesti stranko na dan izvedbe izplačila ali najpozneje naslednji delovni dan.

VIII. IZVEDBA KORPORATIVNIH AKCIJ

42. člen – Obvestilo o korporativni akciji in izvedba

(1) Skrbnik obvesti stranko o korporativni akciji (v nadaljevanju: obvestilo o (najavljeni/izvedeni) korporativni akciji) skladno z obvestilom, ki ga prejme neposredno od podskrbnika (za tuje finančne instrumente) ali organizatorja trgovanja (objava v sistemu SEOnet) in/ali KDD (za domače finančne instrumente) na dan prejema tega obvestila ali najpozneje naslednji delovni dan.

(2) Če lahko stranka v zvezi s korporativno akcijo izbira med več ponujenimi možnostmi odločitve (v nadaljevanju: izbirna korporativna akcija), skrbnik v obvestilu o korporativni akciji navede te možnosti ter način in rok oziroma roke, v katerih mu mora stranka pisno ali po elektronski pošti sporočiti svojo odločitev glede izbire. Skrbnik predloži odločitev stranke v izvedbo skladno z njenimi navodili.

(3) Če skrbnik prejme odločitev stranke glede izbirne korporativne akcije po preteku roka, določenega v obvestilu o korporativni akciji, lahko v interesu stranke predloži prepozno prejeto odločitev izdajatelju ali podskrbniku, vendar ne odgovarja za njeno (ne)izvedbo.

(4) Če skrbnik od stranke sicer pravočasno prejme odločitev, vendar ta ne ustreza ponujenim možnostim odločitve, navedenim v obvestilu, ali je napačna, nejasna, dvomljiva ali nepopolna, si prizadeva od stranke pravočasno pridobiti pravilno ali popolno odločitev, vendar ne prevzema odgovornosti za njeno izvedbo.

(5) Če stranka med izvajanjem korporativne akcije na lokalnem trgu razpolaga s finančnimi instrumenti, ki so predmet te korporativne akcije (na primer posel nakupa ali prodaje finančnih instrumentov, na katerih se izvaja korporativna akcija), sama nosi tveganje (i) izpolnitve oziroma pravilne izpolnitve korporativne akcije in (ii) izpolnitve oziroma pravilne izpolnitve pravic in/ali obveznosti iz naslova razpolaganja s finančnimi instrumenti ter (iii) nosi vse stroške in vsako škodo v zvezi s tem.

43. člen – Obveščanje imetnika pravice tretjega

Skrbnik o korporativnih akcijah na finančnem instrumentu, ki se vodi na skrbniškem računu finančnih instrumentov stranke, ni dolžan obveščati imetnika pravice tretjega (na primer zastavnega upnika ali užitkarja). Imetnika pravice tretjega v zvezi s pravicami iz naslova korporativnih akcij na finančnem instrumentu, na katerem je vpisana pravica tretjega, obvešča stranka.

IX. URESNIČEVANJE GLASOVALNIH PRAVIC IZ FINANČNIH INSTRUMENTOV

44. člen – Pogoji in način uresničevanja glasovalnih pravic

(1) Skrbnik uresničuje glasovalne pravice iz finančnega instrumenta: (i) če to omogočajo predpisi, ki veljajo za finančni instrument, (ii) če je storitev na trgu finančnega instrumenta predhodno vzpostavljena in (iii) na podlagi vsakokratnega zahtevka in pisnega pooblastila stranke za posamezni finančni instrument.

(2) Uresničevanje glasovalnih pravic iz finančnega instrumenta je vzpostavljeno, ko skrbnik po strankini predhodni pisni najavi te storitve na posameznem trgu stranko pisno obvesti o vzpostavitvi storitve na trgu.

(3) Skrbnik stranko opozarja, da je uresničevanje glasovalnih pravic iz finančnih instrumentov ob upoštevanju načelne dopustnosti takšnega uresničevanja, predvidenega v (i) točki prejšnjega odstavka, lahko pogojeno z dodatnim ravnanjem in/ali opustitvijo, ki lahko zadeva stranko in/ali končnega imetnika finančnega instrumenta (na primer dolžnost razkritja podatkov o končnem imetniku finančnega instrumenta kot predpostavki oziroma pogoju za udeležbo na skupščini tujega izdajatelja, četudi končni imetnik ni stranka skrbnika). Skrbnik seznani stranko s pogojem iz prejšnjega stavka skladno z obvestilom, ki ga prejme neposredno od izdajatelja finančnega instrumenta, podskrbnika ali KDD. Skrbnik ne odgovarja za morebitno škodo in/ali druge posledice, ki bi nastale zaradi neizpolnitve pogoja iz prejšnjega stavka.

(4) Skrbnik uresničuje glasovalne pravice iz finančnega instrumenta stranke izključno po navodilih stranke, zapisanih v pisnem pooblastilu za uresničevanje glasovalnih pravic iz posameznega finančnega instrumenta.

(5) Ob upoštevanju pogojev iz prvega odstavka tega člena skrbnik uresničuje glasovalne pravice iz finančnega instrumenta, vpisanega v centralnem depozitu, ki ga ne upravlja KDD, če to storitev na trgu zagotavlja podskrbnik.

(6) Glasovalne pravice, ki jih skrbnik uresničuje po določbah tega člena, se ne štejejo za glasovalne pravice skrbnika.

(7) Skrbnik opravlja storitev iz tega člena sam ali prek zastopnika.

X. DAVKI

45. člen – Pogoji in način opravljanja dejanj skrbnika

(1) Stranka je zavezana k plačilu davkov ter drugih dajatev in taks (na primer davčni odtegljaj, davek od dohodkov pravnih oseb, dohodnina, davek na finančne transakcije) skladno s predpisi.

(2) Skrbnik lahko na zahtevo stranke in po posebnem pooblastilu/instrukciji stranke skladno s predpisi in/ali pogodbo, sklenjeno med skrbnikom in slovenskim ali tujim pristojnim davčnim ali katerim koli drugim državnim organom ali podskrbnikom, za račun stranke opravi ustrezna dejanja za zagotovitev zmanjšanja davčne obveznosti na viru, če stranka zagotovi skrbniku za ta postopek potrebne informacije in listine v jeziku uradnega postopka ter v rokih, ki jih skrbnik določi za posredovanje dokumentacije, in če je tak postopek mogoč pri podskrbniku.

(3) Ob napačnem izplačilu davčnega odtegljaja in/ali prejetem popravku že plačanega davka iz naslova poslovanja s finančnimi instrumenti skrbnik izvede potrebne popravke in obvesti stranko isti ali najpozneje naslednji delovni dan. Stranka je dolžna skrbniku povrniti predhodno premalo plačani davek na njegov prvi poziv.

(4) Če skrbnik skladno s predpisi v zvezi z davkom, za plačilo katerega je zavezana stranka, šteje za plačnika davka, opravi izračun, odtegnitev in plačilo davka ter opravi druga dejanja iz tega člena brez zahteve in posebnega pooblastila/instrukcije stranke.

(5) Skrbnik izvaja določbe tega člena sam in/ali prek podskrbnika ali drugega finančnega posrednika.

46. člen – Uveljavljanje povračila preveč plačanega davka

Skrbnik lahko na zahtevo in stroške stranke ter ob predložitvi predpisane dokumentacije uveljavlja povračilo preveč plačanega davka v postopku uveljavljanja ugodnosti iz sporazumov o izogibanju dvojnega obdavčevanja, ki jih je Republika Slovenija sklenila z drugimi državami, in skladno z davčnimi predpisi Republike Slovenije, če je tak postopek mogoč glede na poslovno politiko skrbnika in podskrbnika ter davčne predpise druge države podpisnice sporazuma o izogibanju dvojnega

obdavčevanja. Skrbnik storitev izvaja z vso profesionalno skrbnostjo, ne more pa zagotavljati uspešne izvedbe.

47. člen – Storitve poročanja in posredovanja podatkov in denarnih sredstev za stranke, ki so odgovorne za odtegnitev, poročanje in izvedbo plačila davka

(1) Skrbnik lahko na podlagi dogovora in pooblastila stranke, ki je po predpisih odgovorna za odtegnitev, poročanje in izvedbo plačila davka, skladno s predpisi posreduje poročilo in izvede plačilo davka ter opravi morebitna druga dejanja v zvezi s finančnimi instrumenti na skrbniškem računu finančnih instrumentov.

(2) Skrbnik izvede storitve, našteje v prejšnjem odstavku, če so izpolnjeni pogoji iz 7. člena splošnih pogojev in če stranka v zvezi s temi opravi dejanja, ki jih predvidevajo navodila skrbnika (naj kot primer navedemo, da skrbnik izvede plačilo posameznega davka po prejemu poročila in denarnih sredstev, potrebnih za plačilo davka, na skrbniški denarni račun).

(3) Za pravilnost, popolnost in pravočasnost podatkov, posredovanih skrbniku, in poročila ter zneska plačila davka zaradi izvajanja določb tega člena odgovarja stranka, tudi po prenehanju skrbniške pogodbe.

48. člen – Davčno svetovanje

Skrbnik ne opravlja storitev davčnega svetovanja.

49. člen – Hramba kopije osebnega dokumenta stranke

Stranka s podpisom skrbniške pogodbe skrbniku izrecno dovoljuje, da za potrebe in namene izvajanja skrbniške pogodbe in splošnih pogojev hrani kopijo osebnega dokumenta. Stranka se s podpisom skrbniške pogodbe zaveže, da bo skrbniku v najkrajšem možnem času poslala kopijo svojega novega osebnega dokumenta. Skrbnik tako pridobljeno dokumentacijo skrbno hrani in jo lahko uporabi samo za namen, določen v tem členu, in skladno s predpisi.

XI. MENJALNIŠKE STORITVE

50. člen – Menjalni tečaj

(1) Skrbnik opravlja menjalniške storitve in posle za račun stranke (i) skladno s skrbniško pogodbo ali drugo ustrezno pogodbo ter določili notranjih aktov skrbnika, oziroma (ii) skladno s politiko in pravili poslovanja skrbnika ali podskrbnika.

(2) V primeru iz točke (i) prejšnjega odstavka skrbnik opravi menjalniško storitev na zahtevo stranke in do višine zneska, za katerega je pooblaščen z internimi akti skrbnika. Skrbnik izvede konverzijo po svoji tečajni listi na dan izvedbe menjave, veljavni v trenutku prejema inštrukcije stranke za izvedbo menjave.

(3) Če zahteva stranke za menjavo presega znesek iz prejšnjega odstavka, opravi menjalniško storitev pooblaščen oseba skrbnika za trgovanje s tujimi valutami. Stranka poda zahtevo za menjavo valute, se dogovori o menjalnem tečaju in drugih pogojih menjave po telefonski liniji, ki se snema, in s potrditvijo izvedbe menjalniškega posla potrdi oziroma sprejme ustreznost podatkov o menjavi.

(4) Skrbnik in stranka se izrecno strinjata, da se potrditev izvedbe menjalniškega posla, ki jo stranka poda v telefonskem pogovoru s skrbnikom, šteje kot soglasje stranke k izvedbi in k pogojem izvedbe menjalniškega posla.

XII. KONČNA DOLOČBA

51. člen

Splošni pogoji skrbniških storitev NLB d.d. pri poslovanju s finančnimi instrumenti začnejo veljati 25. 8. 2015, uporabljajo pa se od 1. 10. 2015, razen določb 5. alineje 20. člena in 36. člena, ki se uporabljajo od vzpostavitve ustrezne aplikativne podpore, o čemer skrbnik predhodno obvesti stranko.

Drugi odstavek 9. člena Splošnih pogojev skrbniških storitev NLB d.d. pri poslovanju s finančnimi instrumenti, ki se nanaša na izvensodno reševanja pritožb potrošnikov pred izvajalcem IRPS, velja od 10. 9. 2016.

Z uveljavitvijo splošnih pogojev prenehajo veljati Splošni pogoji skrbniških storitev pri poslovanju s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana, ki so začeli veljati 15. 11. 2011, vendar pa se uporabljajo do začetka uporabe teh splošnih pogojev. Vsak novi datum splošnih pogojev, ki je različen od datuma iz prvega stavka tega člena, pomeni začetek veljavnosti spremembe.

V Ljubljani, dne 10. 9. 2016

Priloga 1 Informacija o internem pritožbenem postopku v NLB d.d.¹

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: NLB) je skladno s 391. členom Zakona o bančništvu in skladno z 295. členom Zakona o trgu finančnih instrumentov dolžna zagotoviti informacijo o načinu zunajsodnega reševanja sporov, ki vsebuje pojasnila o načinu obravnave pritožb strank. Šteje se, da se je stranka seznanila s takimi informacijami, če je bila informacija o shemi zunajsodnega reševanja sporov objavljena na vidnem mestu v vseh prostorih, v katerih NLB oziroma njena pooblaščenca oseba posluje s strankami.

Opredelitev izrazov

Stranka je fizična ali pravna oseba, ki ima v NLB odprt vsaj en produkt oziroma storitev ali je v NLB naročila določeno storitev ali je NLB zanjo to opravila.

Pritožba je izraz nezadovoljstva, zaradi katerega stranka ugovarja ravnanju NLB v zvezi z izvajanjem pogodb, storitev in poslov med NLB in stranko. S pritožbo stranka zahteva odpravo v pritožbi zatrjevanih nepravilnosti in vzpostavitev pravilnega stanja, lahko pa tudi povrnitev neposredno ali posredno nastale škode.

Finančna reklamacija je zahteva stranke za odpravo napake pri izvajanju plačilne transakcije.

Odškodninski zahtevek je vrsta pritožbe, v kateri stranka zahteva, naj ji NLB povrne škodo, ki je neposredno ali posredno nastala zaradi poslovanja NLB oziroma ker NLB ni ali je napačno izvedla določeno storitev.

Posebne pritožbe so pritožbe, naslovljene na upravo NLB; pritožbe brez konkretnega naslovnika ali pritožbe, ki jih na NLB naslovijo različne zunanje institucije.

Prvostopenjski nivo obravnave pritožb predstavlja organizacijska enota, ki je zadolžena za poslovni odnos s stranko, ali enota, v kateri ima stranka odprt transakcijski račun, ali enota, v kateri je bil sklenjen posel, zaradi katerega je stranka vložila pritožbo.

Drugostopenjski nivo obravnave pritožb predstavlja posebna centralizirana organizacijska enota, pristojna za obravnavo ugovorov strank na rešitev na prvostopenjskem nivoju, za obravnavo posebnih pritožb in vseh odškodninskih zahtevkov.

Poslovno skrivnost predstavljajo vse informacije, za katere je očitno, da bi lahko nastala občutna škoda za NLB, stranke in zaposlene, če bi zanje izvedela nepooblaščenca oseba.

Postopek obravnave pritožb strank

Stranka lahko NLB svojo pritožbo predloži na naslednje načine: • **pisno** – osebno, po pošti, telefaksu, na katerega koli od e-naslovov, objavljenih na NLB Spletnem portalu (na spletni strani www.nlb.si) ali na e-naslov pristojne kontaktne osebe v NLB, prek spletne poslovalnice NLB Klik (uporabniki), prek elektronske banke NLB Proklik (uporabniki) ali prek obrazca na NLB Spletnem portalu (<http://www.nlb.si/kontakt>); • **ustno** – osebno, po telefonu (01 477 20 00 ali telefon pristojne kontaktne osebe v NLB) ali prek telefonske banke NLB Teledom (uporabniki). NLB je dolžna pisno odgovoriti le na pisno predložene pritožbe.

Pritožba mora vsebovati naslednje obvezne elemente: • identifikacijske podatke stranke (ime in priimek, stalno ali začasno prebivališče stranke, njenega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca oziroma naziv in sedež pravne osebe ali nosilca dejavnosti); • obrazložitev pritožbenih razlogov in datum dogodka; • navedbo računa oziroma dokumentov, na katere se pritožba nanaša (kopije dokumentov, če je to potrebno za presojo utemeljenosti pritožbe); • kontaktne podatke za pošiljanje odgovora; • podpis stranke oziroma zakonitega zastopnika ali pooblaščenca stranke, če je pritožba pisna.

Odškodninski zahtevki in ugovori strank na rešitev na prvostopenjskem nivoju morajo biti vedno pisni. Pri finančni reklamaciji s področja kartičnega in bankomatskega poslovanja mora stranka obvezno izpolniti in podpisati tudi za to predpisan obrazec PLK-20, ki je na voljo v vseh NLB Poslovalnicah. NLB obravnava le pritožbe, ki so popolne in pravilno predložene. Če je pritožba stranke nepopolna, pristojna organizacijska enota stranko najpozneje naslednji delovni dan od prejema pritožbe pozove k njeni dopolnitvi.

Obravnava odškodninskih zahtevkov in posebnih pritožb se v NLB izvaja enostopenjsko in centralizirano. Obravnava jih Oddelek za upravljanje odnosov s strankami. Za vse druge pritožbe je v NLB vzpostavljen dvostopenjski sistem obravnave pritožb. Oddelek za upravljanje odnosov s strankami popolnoma samostojno in neodvisno od drugih organizacijskih enot odloča o utemeljenosti vseh pritožb, ki jih obravnava.

Ne glede na to, na kateri stopnji obravnave se pritožba rešuje, se upoštevajo naslednji roki za rešitev pritožb: • **Pritožbe, ki se nanašajo na področje poslovanja fizičnih oseb, se rešijo v kar najkrajšem času, obvezno pa v 8 dneh.** Rok za rešitev pritožbe začne teči naslednji dan od dneva prejema popolne oziroma dopolnjene oziroma spremenjene pritožbe – rok 8 dni vključuje tudi dela proste dni, to je sobote, nedelje in z zakonom določene praznike. • **Pritožbe, ki se nanašajo na področje poslovanja pravnih oseb in zasebnikov, se rešijo v kar najkrajšem času, obvezno pa v 15 dneh.** Rok za rešitev pritožbe začne teči naslednji dan od dneva prejema popolne oziroma dopolnjene oziroma spremenjene pritožbe – rok 15 dni vključuje tudi dela proste dni, to je sobote, nedelje in z zakonom določene praznike. Če stranki odgovora v predpisanem roku ni mogoče predložiti, jo NLB obvesti o razlogih, zaradi katerih je podaljšan rok za odgovor, in kdaj lahko pričakuje odgovor.

Izvensodno reševanje potrošniških sporov

NLB in stranka lahko ves čas trajanja pritožbenega postopka skleneta poravnavo glede predmeta spora, opredeljenega v pritožbi stranke.

NLB je skladno z Zakonom o izvensodnem reševanju potrošniških sporov (ZIsRPS) za izvajalca izvensodnega reševanja potrošniških sporov (izvajalec IRPS) izbrala Združenje bank Slovenije - GIZ, Ljubljana, Šubičeva ulica 2, 1000 Ljubljana. Če se stranka, ki je potrošnik (fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja blago in storitve za namene zunaj svoje poklicne ali pridobitne dejavnosti) ne strinja z dokončno odločitvijo o njeni pritožbi v internem pritožbenem postopku v NLB d.d. ali če banka o njeni pritožbi neutemeljeno ne odloči v 15 dneh, lahko da pobudo za začetek postopka za izvensodno rešitev spora, po navadni pošti na naslov Združenje bank Slovenije - GIZ, Ljubljana, Šubičeva ulica 2, 1000 Ljubljana, telefon: +386 1 242 97 00, s pripisom: pobuda za IRPS, na spletni strani www.zbs-giz.si ali po elektronski pošti na naslov: izvajalec.irps@zbs-giz.si. Posredovalno-predlagalni postopek vodi posrednik v sporu. Več informacij je na voljo na spletnih straneh ZBS na povezavi <http://www.zbs-giz.si>

Stroški postopka

Vsaka stranka sama krije stroške, ki jih ima zaradi postopka reševanja pritožbe v internem pritožbenem postopku. NLB je upravičena do povračila vseh nastalih stroškov, če stranka umakne pritožbo, ter do povračila škode in stroškov, ki bi v NLB nastali zaradi naklepa ali malomarnosti stranke.

Varovanje zaupnih podatkov

Vsebina pritožbe in vsi podatki, ki se nanašajo na potek pritožbenega postopka, so zaupni in poslovna skrivnost, pri čemer je stranka odškodninsko odgovorna ob zlorabi poslovne skrivnosti v nasprotju z zakonom.

¹ Več informacij o internem pritožbenem postopku v NLB d.d. si lahko preberete v Aktu o internem pritožbenem postopku v NLB d.d., ki je objavljen na NLB Spletnem portalu

Priloga 2: Povzetek Pravilnika glede nasprotij interesov pri investicijskih storitvah, v postopku nabave ter v postopkih odobravanja oziroma prestrukturiranja posojil

Nova Ljubljanska banka, d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: Banka) s **Pravilnikom glede nasprotij interesov pri investicijskih storitvah, v postopku nabave ter v postopkih odobravanja oziroma prestrukturiranja posojil** (v nadaljevanju: Pravilnik) *med drugim* določa tudi postopke in pravila za ugotavljanje, preprečevanje in obvladovanje nasprotij interesov v banki z namenom vnaprejšnjega preprečevanja nasprotij interesov, ki bi lahko škodili poslovanju banke in do katerih lahko pride tudi pri opravljanju posameznih investicijskih storitev in poslov.

Banka opravlja investicijske storitve in posle ter pomožne investicijske storitve v zvezi s finančnimi instrumenti, kot so opredeljene v 8. in 10. členu Zakona o trgu finančnih instrumentov, in ki med drugim obsegajo naslednje storitve: (i) sprejemanje in posredovanje naročil v zvezi s finančnimi instrumenti, (ii) izvrševanje naročil za račun strank, (iii) poslovanje za svoj račun, (iv) gospodarjenje s finančnimi instrumenti in (v) investicijsko svetovanje.

Zato je Banka s Pravilnikom vzpostavila sistem pravil in notranjih kontrol, ki take okoliščine preprečuje oziroma omogoča pravočasno in učinkovito reakcijo v primeru, ko bi do nasprotij interesov tudi dejansko prišlo.

V okviru sistema preprečevanja in obvladovanja nasprotij interesov pri investicijskih storitvah Banka:

- vzpostavlja ustrezne postopke poročanja in odpravljanja oziroma preprečevanja nastajanja morebitnih nasprotij interesov,
- preprečuje ali nadzira hkratno ali zaporedno ukvarjanje uslužbencev Banke z drugimi storitvami ali dejavnostmi, če presodi, da utegne tako ukvarjanje škodovati ustreznemu obvladovanju nasprotij interesov,
- nadzira sklepanje transakcij za svoj račun s strani uslužbencev Banke,
- zagotavlja organizacijsko, prostorsko in tehnološko ločenost organizacijskih enot Banke, ki opravljajo posle, pri katerih se lahko pojavijo nasprotja interesov,
- dosledno izvaja druge notranje kontrole, kot je na primer preverjanje osebnih transakcij zaposlenih, ki opravljajo investicijske storitve in posle v banki ter drugih oseb, pri katerih lahko pride do nasprotja interesov.

Nasprotje interesov pri opravljanju investicijskih poslov in storitev opredeljuje situacije, ko lahko finančni ali drugi osebni nagibi **vplivajo na strokovno presojo ali odločanje uslužbencev** Banke pri izvajanju teh poslov in storitev ter lahko povzročijo škodljive posledice za Banko ali stranko Banke.

Do nasprotja interesov lahko pride med (i) **interesi Banke in interesi strank Banke**, med (ii) **interesi Banke in interesi morebitnih strank** Banke, med (iii) **interesi Banke in interesi oseb, ki jim Banka pošilja investicijske raziskave**, med (iv) **strankami Banke**, ter med (v) **interesi Banke in interesi uslužbencev Banke**. Banka je s Pravilnikom pri tem posebej uredila, da nasprotje interesov vedno obstaja, kadar uslužbenec Banke sklepa posel za svoj račun, ne glede na to, ali ga sklepa z Banko ali drugim investicijskim podjetjem ali stranko.

Banka je z namenom preprečevanja in obvladovanja nasprotij interesov, do katerih prihaja pri posrednem ali neposrednem sodelovanju zaposlenih Banke pri opravljanju investicijskih storitev in poslov Banke, v Pravilniku, med drugim natančneje opredelila:

- investicijske storitve in posle, pri katerih lahko nastane nasprotje interesov,
- okoliščine, ki predstavljajo dejanski ali potencialni nastanek nasprotja interesov,
- postopek ugotavljanja nastanka potencialnega nasprotja interesov ter,
- način omejevanja prenosa informacij in preprečevanja nasprotij interesov med upravljanjem premoženja in skrbniškimi storitvami,
- vzpostavitev informacijskih pregrad,
- dodatne ukrepe za omejevanje prenosa informacij,
- splošne ukrepe za preprečevanje oziroma obvladovanje nasprotij interesov v povezavi z opravljanjem investicijskih poslov in storitev (npr. izvajanje nadzora uslužbencev Banke pri izvajanju naročil v skladu z vsakokratno politiko Banke glede izvrševanja naročil strank,

preprečevanja prepovedanih ravnanj uslužbencev Banke na področju poslovanja s finančnimi instrumenti po zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov, zagotavljanja tajnosti občutljivih informacij pri opravljanju poslov, preprečevanja pridobivanja osebnih koristi uslužbencev Banke ter z njimi povezanih oseb),

- izredne ukrepe za preprečevanje oziroma obvladovanje nasprotij interesov v povezavi z opravljanjem investicijskih poslov in storitev (npr. uvedba ad hoc dodatnih ukrepov za omejevanje posredovanja informacij med uslužbenci Banke, OE in strankami Banke, odklonitev ali zavrnitev sodelovanja),
- različne ukrepe za preprečevanje nastanka nasprotij interesov oziroma obvladovanje potencialnega nasprotja interesov zaposlenih Banke pri pripravi investicijskih raziskav ter sistem razkritij glede vseh razmerij in okoliščin za katere se lahko utemeljeno pričakuje, da bodo vplivale na objektivnost investicijske raziskave,
- obveznost sprotnega obveščanja organizacijskih enot, ki opravljajo investicijske posle in storitve za stranke, ter zaposlenih in vodilnih zaposlenih Banke o zaznanih potencialnih nasprotjih interesov oziroma o nezmožnosti preprečitve nastanka nasprotja interesov, in
- obveznost vodenja evidence storitev in poslov, v zvezi s katerimi je nastalo nasprotje interesov, in način obvladovanja le-tega.

V primeru, da bi Banka kadarkoli ocenila, da ukrepi, ki jih izvaja na podlagi predpisov in svojih internih pravil, ne zadoščajo, da bi lahko razumno zaupala v preprečitev neugodnega vplivanja nasprotij interesov na interes posamezne stranke, ji bo pred izvedbo storitve jasno in razumljivo razkrila splošne značilnosti in vire nasprotij interesov.

Priloga 3: Informacija o finančnih instrumentih in s temi instrumenti povezanih tveganjih

1. DEL: UVOD

Ta Informacija o finančnih instrumentih in s temi instrumenti povezanih tveganjih (v nadaljevanju: **Informacija**) je namenjena strankam in morebitnim strankam (v nadaljevanju: **stranka**) Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: **Banka**). Namen te informacije ni posredovati informacije o prav vseh tveganjih in drugih pomembnih vidikih glede finančnih instrumentov oziroma produktov, opisanih v tej informaciji, ki jih stranka lahko kupi, proda ali naroči pri Banki oziroma v zvezi s katerimi lahko prek Banke opravlja druge vrste poslov (v nadaljevanju: **finančni instrumenti oziroma instrumenti**¹), temveč le tiste informacije in opozorila o tveganjih, povezanih s finančnimi instrumenti, ki stranki predvsem omogočajo razumevanje narave in tveganj storitev in posameznih vrst finančnih instrumentov, navedenih v tej informaciji, in posledično sprejemanje odločitev o finančnih naložbah, zavedajoč se tveganj, povezanih s finančnimi instrumenti. Banka stranki svetuje, da si pred odločitvijo v zvezi s posamezno investicijsko storitvijo oziroma poslom v zvezi s finančnimi instrumenti (v nadaljevanju: **investicijska storitev**) natančneje prebere tudi vsa dodatna razkritja o finančnem instrumentu oziroma investicijski storitvi, ki so lahko vključena v posamezno dokumentacijo oziroma pogodbo o finančnem instrumentu ali so sestavni del investicijske storitve, zlasti (a ne izključno le) prospekt za izdajo finančnega instrumenta oziroma uvrstitev finančnega instrumenta na organizirani trg, v pogodbo o zagotavljanju investicijske storitve, Splošne pogoje poslovanja s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana in Splošne pogoje skrbniških storitev pri poslovanju s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: **splošni pogoji poslovanja**) ter Politiko izvrševanja naročil strank, NLB d.d..

Smernice ali druge navedbe, vsebovane v tej informaciji, ne predstavljajo nasveta Banke o potencialnih investicijah in se ne štejejo za priporočilo Banke za podajo naročila stranke za izvedbo katere koli investicijske storitve ali investicije v kateri koli finančni instrument, ki je naveden v nadaljevanju. Navedena informacija tudi ne predstavlja ponudbe Banke, podane stranki, za sklenitev pogodbe o opravljanju ali izvedbi investicijskih storitev s finančnimi instrumenti, navedenimi oziroma opisanimi v tem dokumentu. V primeru, da stranka ne razume pomena katerega koli izmed razkritij ali opozoril, navedenih v tem dokumentu, ji priporočamo, da poišče neodvisen pravni ali finančni nasvet.

Stranki svetujemo, da se pred začetkom koriščenja investicijskih storitev seznani z dokumentom, ki obravnava finančne instrumente, naravo pogodbe o zagotavljanju investicijskih storitev, in z obsegom izpostavljenosti in tveganjem, ki ga stranka s tovrstno investicijsko odločitvijo prevzema. Dodatno stranki svetujemo, da po potrebi pred sprejemom investicijske odločitve oziroma pred sklenitvijo pogodbe o opravljanju investicijskih storitev skrbno preuči, ali je finančni instrument oziroma investicijska storitev zanj primeren(-a), upošteva znanje, izkušnje in finančni položaj stranke, ter, po potrebi, pridobi ustrezno neodvisno mnenje strokovnjaka s področja opravljanja investicijskih storitev oziroma poslovanja s finančnimi instrumenti, ki so opisani v tem dokumentu.

Dejavniki tveganja se lahko pojavijo naenkrat oziroma se kopičijo, kar utegne povzročiti nepredvidljiv vpliv na vrednost vsake finančne naložbe. V kateri koli izmed spodaj opisanih situacij lahko uporaba finančnega vzvoda (ki poveča morebitne pozitivne ali negativne rezultate) bistveno poveča vpliv katerega koli izmed opisanih tveganj.

Banka opozarja stranko, da vsi finančni produkti, opisani v tem dokumentu, prinašajo določeno stopnjo tveganja in pri tem celo pri investicijskih strategijah z relativno nizkim tveganjem obstaja element negotovosti. Vrste tveganj so odvisne od številnih dejavnikov, vključno s tem, kako je finančni instrument izdelan, strukturiran ali kako se unovči. Tveganja, značilna za določen finančni instrument ali storitev, so odvisna od značilnosti finančnega instrumenta ali storitve in posebnih okoliščin ali razmerij med udeleženci, vpletenimi v tak instrument ali storitev, kot so zlasti (a ne izključno le) stranke, domače in tuje banke, borznoposredniške družbe, borze, depozitne institucije in skrbniške

¹ Pojem »finančni instrument« zajema izključno tiste finančne instrumente, ki so navedeni v Zakonu o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 67/07s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju: »ZTFI«), pojem »instrument« lahko zajema tudi tiste instrumente, ki po ZTFI ne sodijo v kategorijo finančnih instrumentov, kot na primer depozit (vpogledna vloga), vezan depozit in podobni instrumenti.

banke.

2. DEL: VRSTE SPLOŠNIH TVEGANJ

Pri poslovanju s finančnimi instrumenti so prisotna sistematična in nesistematična tveganja. Nesistematična tveganja so tveganja, povezana s specifičnostjo posameznega finančnega instrumenta, ki ne vplivajo na celoten finančni trg in so neodvisna od dogajanja na trgu finančnih instrumentov. Tako nesistematično tveganje je npr. kreditno tveganje. Sistematično tveganje je tveganje, povezano s faktorji, ki vplivajo na celoten finančni trg in zato na celotno vrednost portfelja. Tudi razpršeni portfelj vrednostnih papirjev se sistematičnemu tveganju ne more izogniti, ker se vrednost razpršenega portfelja giblje približno enako kot celotna vrednost vrednostnih papirjev na finančnih trgih. Med sistematična tveganja sodijo likvidnostno tveganje, tveganje sprememb obrestnih mer, tveganje reinvestiranja, valutno tveganje in tveganje spremembe cene blaga.

Cena ali vrednost naložbe bo odvisna od nihanj na finančnih trgih, na katere ne vpliva nihče izmed posameznih udeležencev trgov finančnih instrumentov. Banka že vnaprej opozarja stranko, da prihodnjih donosov finančnih instrumentov ni mogoče napovedati na podlagi preteklih donosov.

Narava in obseg investicijskih tveganj se razlikujeta med finančnimi trgi posameznih držav in med posameznimi finančnimi instrumenti. Ta investicijska tveganja se, med drugim, utegnejo razlikovati tudi glede na vrsto naložbe, glede na potrebe in cilje nekaterih investitorjev, glede na način, kako se določena investicijska storitev izvede, oziroma na način, kako se posamezen finančni instrument ponudi, proda ali trži, glede na lokacijo ali domicil izdajatelja, diverzifikacijo ali koncentracijo v portfelju, zahtevnost transakcije in uporabo vzvoda.

V nadaljevanju navedene vrste tveganj lahko vplivajo na vsako vrsto naložbe:

1 Likvidnostno tveganje

Na likvidnost instrumenta neposredno vplivata povpraševanje in ponudba tega instrumenta, posredno pa tudi drugi dejavniki, vključno z motnjami na trgu (na primer motnje na zadevni borzi), ali infrastrukturni vidiki, kot so neizdelanost ali motnje procesa poravnave finančnih instrumentov. V nekaterih pogojih trgovanja je lahko težko ali nemogoče zapreti ali odpreti pozicijo² v določenem finančnem instrumentu. To se lahko na primer zgodi pri hitrem gibanju cen, zlasti če je povišanje ali znižanje cene finančnega instrumenta tolikšno, da se skladno s predpisi borze trgovanje z instrumentom prekine ali omeji. Izdaja naloga stranke za preprečitev izgube (»stop-loss«) ne bo nujno omejila izgube na želeni znesek, kajti zaradi tržnih pogojev se lahko zgodi, da tovrstnega naloga ne bo mogoče izvesti. Pri sklepanju bilateralnih poslov s finančnimi instrumenti nasprotni stranki, podpisnici pogodbe, ni treba sprejeti predčasne prekinitve pogodbe, ponovno odkupiti ali izplačati finančnega instrumenta (razen če je tako določeno v pogodbi), zato ima lahko instrument ničelno likvidnost. V drugih primerih pa lahko zaradi predčasne prekinitve, realizacije ali izplačila stranka prejme bistveno manj, kot je plačala za instrument, oziroma v nekaterih primerih sploh nič.

2 Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje izgube, ki jo povzročijo posojilojemalci, dolžniki iz naslova izdaje obveznic oziroma iz naslova z obveznicami povezanih poslov, garanti ali nasprotne stranke, in sicer če ne izpolnijo svojih zapadlih obveznosti, ali tveganje, da se bo kreditna boniteta teh strank poslabšala. Izpostavljenost kreditnemu tveganju je posebno pomembna pri vseh finančnih instrumentih s kreditno izpostavljenostjo, kot so na primer komercialni zapisi. Potencialne izgube, do katerih lahko pride, pogostost in verjetnost nastanka teh izgub pri finančnih instrumentih s kreditno izpostavljenostjo so lahko precej večje kot pri naložbah v osnovni instrument, ki predstavlja sestavino kreditne izpostavljenosti pri finančnih instrumentih s kreditno izpostavljenostjo.

3 Tržno tveganje

² Izvesti nakup oziroma prodajo določenega finančnega instrumenta.

Cena oziroma vrednost finančnih instrumentov se spreminja glede na tržno ponudbo in povpraševanje, zaznave investorjev, cene morebitnih osnovnih ali povezanih investicij ali glede na vpliv panožnih, političnih in ekonomskih dejavnikov, ki utegnejo biti povsem nepredvidljivi.

3.1 Tuji trgi³

Vse investicije v tujini ali investicije s tujim elementom so lahko izpostavljene tveganju tujih trgov, ki predstavljajo drugačna tveganja od tistih na domačem trgu investitorja,⁴ pri čemer utegnejo biti tveganja v nekaterih primerih večja od tveganj, ki jih stranka prevzema z investicijami na domačem trgu. Verjetnost dobička ali izgube iz transakcij na tujih trgih ali pogodb v tujih valutah je odvisna tudi od nihanj deviznih tečajev.

3.2 Nastajajoči trgi

Nestanovitnost cen je lahko velika zlasti na nastajajočih trgih. Neusklajenost cen, majhen obseg trgovanja in širok cenovni razpon so pogosta in nepredvidljiva gibanja na trgu. Poleg tega se lahko ob objavi določene novice ali informacije o določeni državi finančni trgi odzovejo z dramatičnim povišanjem in/ali znižanjem cen v zelo kratkem času. Na nastajajočih trgih (»emerging markets«) večinoma ni preglednosti, likvidnosti, učinkovitosti, tržne infrastrukture, pravne gotovosti oziroma varnosti in predpisov, ki so značilni za pravno ureditev razvitejših trgov. Tako je na primer mogoče, da na navedenih trgih ne obstajajo predpisi, ki urejajo tržno ali cenovno manipulacijo in trgovanje na podlagi notranjih informacij, ali drugi predpisi, katerih namen je zagotoviti vsem enake pogoje, kar zadeva dostopnost informacij in njihovo uporabo ali zlorabo na teh trgih. Na te trge lahko vplivajo tudi panožna, ekonomska in politična tveganja. Lahko se zgodi, da je na teh trgih težko uporabiti določene prakse za obvladovanje tveganj in pravne negotovosti, kot so zavarovanje s sklenitvijo valutne terminske pogodbe ali drugih poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti. Treba je preučiti vpliv uvedbe ali odprave valutnih kontrol ob katerem koli času in morebitne težave pri repatriaciji sredstev. Upoštevati je treba tudi tveganja, povezana z nacionalizacijo ali razlastitvijo sredstev, uvedbo obdavčitve z zasegom ali kaznovalno obdavčitvijo, omejitvami investicij tujcev na nastajajočih trgih, sankcijami, vojno in revolucijo.

4 Poravalno tveganje in zaščita, ki jo nudijo klirinške hiše

Na mnogih borzah lahko za izvedbo transakcije "jamči" borza ali klirinška hiša. Ne glede na to tako jamstvo po navadi koristi članu borze ali klirinške hiše, ne more pa ga uveljavljati stranka, ki je zato izpostavljena dodatnemu kreditnemu tveganju in tveganju zaradi plačilne nesposobnosti podjetja, prek katerega je bila transakcija izvedena. Za instrumente, s katerimi se trguje zunaj borze in v neskladju z borznimi pravili, običajno ne obstaja klirinška hiša (čeprav se prenosljivi vrednostni papirji, ki niso uvrščeni na borzo, lahko poravnajo prek klirinške hiše).

Poravalno tveganje je tveganje, da nasprotna stranka kupcu ne bo zagotovila/izročila oziroma mogla zagotoviti/izročiti finančnega instrumenta (ali njegove vrednosti) skladno z dogovorjenimi pogoji, potem ko je nasprotna stranka že izpolnila svoj del pogodbe. Poravalno tveganje je večje, če se različni deli transakcije poravnajo v različnih časovnih pasovih ali v različnih poravalnih sistemih, kjer pobot oziroma poravnava ni mogoč(-a). To tveganje je posebno veliko pri valutnih transakcijah in valutnih zamenjavah.

5 Tveganje plačilne nesposobnosti

Plačilna nesposobnost ali neizpolnjevanje obveznosti podjetja, s katerim poslujete, ali katerega koli posrednika, ki je udeležen v transakciji, lahko povzroči likvidacijo ali zaprtje pozicij brez soglasja stranke. Obstaja tudi tveganje plačilne nesposobnosti v zvezi s samo investicijo, kot je na primer tveganje plačilne nesposobnosti podjetja, udeleženega v transakciji z izvedenimi finančnimi instrumenti na neorganiziranem trgu (pri čemer se tveganje nanaša na sam izvedeni finančni instrument in na morebitno zavarovanje ali kritje).

³ Pojem trg označuje denarni trg in/ali kapitalski trg finančnih instrumentov.

⁴ Pri domačih investitorjih je to slovenski kapitalski trg.

6 Valutno tveganje

Pri kakršnih koli valutnih transakcijah in transakcijah z izvedenimi finančnimi instrumenti in vrednostnimi papirji v tuji valuti gibanje deviznega tečaja ugodno ali neugodno vpliva na dobiček ali izgubo iz naslova teh transakcij.

Oslabitev valute v primerjavi z valuto »benchmarka« (referenčni ali primerjalni indeks) ali valuto vašega portfelja bo negativno vplivala na vrednost investicije, denominirane v tej valuti. Nekatere države imajo devizne kontrole, ki lahko začasno onemogočijo menjavo ali prenos valut ali pa povzročijo devalvacijo valute. Zavarovanje pred tveganji lahko zmanjša izpostavljenost valutnemu tveganju, ne more pa povsem izničiti izpostavljenosti, ki izhaja iz spreminjajočih se vrednosti valut.

Če je kateri koli plačljiv znesek obresti in/ali odkupa v zvezi s katerim koli finančnim instrumentom povezan z gibanjem deviznega tečaja, lahko vsaka sprememba deviznega tečaja povzroči zmanjšanje zneska obresti oziroma odkupa. Zmanjšanje zneska pa lahko v nekaterih primerih povzroči, da ob zapadlosti takega instrumenta prejmete manjši znesek od prvotno investiranega.

7 Obrestno tveganje

Tveganje pri obrestnih merah izhaja iz dejstva, da se vrednost finančnega instrumenta, zlasti dolžniških vrednostnih papirjev, spremeni zaradi spremenjenih obrestnih mer. Obstajajo še dodatna tveganja, povezana z obrestnimi merami, ki se nanašajo na instrumente s spremenljivo obrestno mero, saj obrestnih prihodkov iz instrumentov s spremenljivo obrestno mero ni mogoče predvideti. Zaradi spremenljivih obrestnih prihodkov investitorji ob nakupu ne morejo določiti točne donosnosti instrumentov s spremenljivo obrestno mero. Investitorji v instrumente s pogostim izplačilom obresti so izpostavljeni tudi tveganju reinvestiranja. To pomeni, da lahko investitorji reinvestirajo obrestne prihodke, ki so jih prejeli, samo po takrat veljavni (lahko nižji) obrestni meri.

Spremembe tržnih obrestnih mer bistveno močnejše vplivajo na cene obveznic brez kupona kot na cene obveznic s kuponsko obrestno mero. Če se tržne obrestne mere povečajo, lahko cena obveznic brez kupona bolj pade kot cena drugih obveznic z enako dospelostjo in boniteto.

8 Tveganje spremembe cen blaga

Cene blaga so lahko nestanovitne in lahko precej nihajo, če na primer naravne nesreče ali ujme, kot so orkani, požari ali potresi, vplivajo na ponudbo ali proizvodnjo takega blaga. Cene blaga lahko precej nihajo tudi zaradi sporov ali vojn, ki vplivajo na ponudbo ali proizvodnjo takega blaga. Če je kateri koli plačljiv znesek obresti in/ali odkupa v zvezi s katerim koli finančnim instrumentom povezan s ceno blaga, lahko vsaka sprememba cene takega blaga povzroči zmanjšanje zneska obresti in/ali zneska odkupa. Sprememba cene blaga lahko v nekaterih primerih povzroči, da ob zapadlosti instrumenta, vezanega na ceno blaga, prejmete znesek, ki je manjši od prvotno investiranega.

9 Regulativno, pravno in strukturno tveganje

Vse investicije so lahko izpostavljene regulativnemu, pravnemu ali strukturnemu tveganju.

Naložbam, ki so izpostavljene regulativnim ali pravnim ukrepom in spremembam, se zaradi teh dejavnikov lahko spremeni dobičkonosnost. Pravne spremembe imajo lahko celo tak učinek, da predhodno sprejemljiva naložba postane nezakonita. Tovrstna tveganja so nepredvidljiva in so lahko odvisna od številnih političnih, ekonomskih in drugih dejavnikov. Iz navedenega razloga so tovrstna tveganja lahko večja na nastajajočih trgih. Hkrati sta na nastajajočih trgih po navadi nadzor države in ureditev poslovnih praks, borz in neorganiziranih trgov manj stroga.

Zakoni in predpisi, s katerimi so seznanjeni investitorji, v nekaterih krajih morda ne obstajajo, ponekod pa se lahko tudi nekonsistentno ali naključno uporabljajo oziroma razlagajo in spremenijo z učinkom za nazaj. Neodvisnost pravnih sistemov kot tudi njihova imuniteta pred gospodarskimi, političnimi ali nacionalističnimi vplivi sta v mnogih državah še vedno pretežno

nepreizkušeni. Sodniki in sodišča v številnih državah so na področjih poslovnega in korporacijskega prava večinoma neizkušena. Podjetja so izpostavljena tveganju, da bodo zakonodajna telesa spremenila uveljavljeni zakon samo zaradi gospodarskega ali političnega pritiska ali javnega nezadovoljstva. V primeru kršenja lokalnih zakonov ali predpisov ali morebitnega spora zaradi lastništva premoženja, ne obstaja jamstvo, da bo investitor, ki ima investicije v tujini, lahko na lokalnih sodiščih uveljavil ustrezno pravno sredstvo, pri čemer ima lahko investitor pri tujih sodiščih tudi težave s priznanjem njegovih zahtevkov ter izdajo in izvrševanjem sodb v zvezi s pravnimi zahtevki, ki jih je na teh sodiščih vložil oziroma so bili s strani teh sodišč priznani s sodno odločbo.

Pri mnogih finančnih instrumentih ne obstaja stvarna pravica ali pravica do uporabe, ki bi se nanašala na obveznosti ali vrednostne papirje izdajatelja osnovnega instrumenta, temveč ima investitor pogodbeno razmerje samo z nasprotno stranko, njegove pravice pa so posledično omejene le na pravna sredstva, opredeljena v pogodbi, ki jih lahko uveljavlja do nasprotne stranke skladno s pogoji posameznega finančnega instrumenta.

V vseh primerih lahko pravni pogoji finančnega instrumenta vsebujejo določbe, ki so lahko v nasprotju z interesi stranke. Omogočajo lahko, na primer, predčasen odkup ali prekinitev kadar koli ali pa izdajatelju finančnih instrumentov omogočajo precej svobode pri spreminjanju pogojev, ki veljajo za finančne instrumente. V drugih primerih je lahko višina zneska, do katerega se lahko uveljavljajo pravice, ki izhajajo iz finančnih instrumentov, omejena. V nekaterih primerih lahko na naložbo stranke vpliva tudi uveljavljanje pravic, ki izhajajo iz finančnih instrumentov, drugih udeležencev trga.

10 Operativno tveganje

Operativno tveganje, ki ga predstavljajo izpadi ali okvare nujnih sistemov in kontrol, vključno z informacijskimi sistemi (v nadaljevanju: IT), lahko vplivajo na vse finančne instrumente. Poslovno tveganje, zlasti tveganje, da se podjetje vodi nepopolno ali slabo, lahko prav tako vpliva na delničarje ali investitorje takega podjetja. Kadrovske in organizacijske spremembe lahko močno vplivajo na tovrstna tveganja, pri čemer operativno tveganje na splošno ni opazno zunaj organizacije.

11 Nasprotja interesov

Pri običajnem poslovanju so lahko Banka in z njo povezane družbe izpostavljene različnim dejanskim in potencialnim nasprotjem interesov, torej interesom, ki so lahko v nasprotju z interesi stranke ali pa so interesi ene stranke Banke v nasprotju z interesi druge stranke Banke.

3. DEL: PRODUKTI IN INVESTICIJE

Nakup ali prodaja finančnega instrumenta je povezana z več vrst stroškov (vključno s stroški in provizijo za transakcijo). Ti stroški lahko bistveno zmanjšajo ali celo izničijo možnost morebitnega dobička stranke, ki bi ga sicer utegnila doseči stranka iz poslov s finančnimi instrumenti. Če pri izvršitvi naročila stranke sodelujejo dodatni domači ali tuji udeleženci trga finančnih instrumentov, med drugim domači borzni posredniki ali posredniki na tujih trgih, mora stranka upoštevati, da je lahko stranka obremenjena tudi s plačilom borznoposredniške provizije, zneskom nadomestila in drugimi stroški, zlasti (a ne izključno le) stroški tretjih oseb. Poleg navedenih stroškov, ki so neposredno povezani s transakcijo s finančnim instrumentom (»neposredni stroški«), mora stranka upoštevati tudi vse naknadne stroške in nadomestila (»na primer nadomestilo za izvedbo skrbniških storitev«). Pred investiranjem svetujemo stranki, da se pouči o vseh dodatnih stroških in nadomestilih, ki nastanejo v povezavi z nakupom, skrbništvom ali prodajo finančnega instrumenta.

Če stranka v poslu s finančnim instrumentom zagotovi zavarovanje, je od vrste transakcije in kraja trgovanja odvisno, kako se bo zavarovanje obravnavalo. Zavarovanje stranke se lahko obravnava različno, in sicer v odvisnosti od tega, ali trguje na organiziranem trgu, kjer veljajo pravila borze in s transakcijo povezane klirinške hiše, ali pa se trgovanje izvaja zunaj borze. V nekaterih primerih zaradi neločevanja med sredstvi stranke in sredstvi udeleženca, ki za račun stranke opravlja posle za stranko prek drugega udeleženca trga finančnih instrumentov, obstaja tveganje, da stranka na začetku trgovanja s finančnim instrumentom ne bo mogla uveljavljati svojih pravic in upravičenj iz naslova

zagotovljenega zavarovanja, oziroma tveganje, da bo stranka navedene pravice in upravičenja med trgovanjem s finančnim instrumentom izgubila. Čeprav se trgovanje izkaže za donosno, pa ni zagotovljeno, da bo stranka dobila povrnjena vsa sredstva, ki jih je položila pri udeležencu trga finančnih instrumentov z namenom zavarovanja posla.

Banka svetuje stranki, da se pozanima o načinu obravnave zavarovanja, ki ga stranka zagotovi za zavarovanje posla, in da se seznani s pravnim varstvom, ki je v poslu zagotovljeno denarnim sredstvom ali drugemu premoženju stranke, ki ga stranka zagotovi kot zavarovanje (gre zlasti za primere plačilne nesposobnosti ali stečaja katerega koli udeleženca posla). Morebitna vprašanja v zvezi s povračili v poslih izgubljenih denarnih sredstev ali premoženja lahko urejajo tudi zakonodaja ali lokalni predpisi.

1 Delnice in druge vrste lastniških vrednostnih papirjev

Delnice so izpostavljene vsem glavnim vrstam tveganj, ki so navedene v 2. delu tega dokumenta. Poleg navedenih tveganj obstaja pri delnicah tudi tveganje nestanovitnosti ali težav v sektorju podjetja. Če podjetje ni uvrščeno na borzo in se z njegovimi delnicami ne trguje na borzi ali pa je uvrščeno na borzo in se z njegovimi delnicami trguje redko, je lahko prisotno tudi likvidnostno tveganje, zaradi česar je lahko delnice včasih zelo težko prodati.

1.1 Navadne delnice

Navadne delnice so delnice, ki dajejo njihovim imetnikom pravico do udeležbe pri upravljanju družbe (pravico glasovati na skupščini družbe za predlagane sklepe), pravico do dela dobička (dividenda) in pravico do ustreznega dela preostalega premoženja po likvidaciji ali stečaju družbe, medtem ko investitor v navadne delnice ne more od izdajatelja delnice zahtevati vračila vložka (povračila investicije v nakup delnice). Investicije v navadne delnice nimajo zjamčenega donosa, pri likvidaciji izdajatelja pa so navadni delničarji med zadnjimi, ki so upravičeni do poplačila iz kapitala in morebitnih presežnih sredstev izdajatelja, kar lahko privede do izgube precejšnjega dela ali celotnega vložka (investicije v nakup delnice).

1.2 Prednostne delnice

V nasprotju z navadnimi delnicami imajo delničarji prednostnih delnic običajno pravico do fiksne dividende, ki ni odvisna od uspešnosti izdajatelja, zato so manj tvegana oblika investicije kot navadne delnice. Prednostne delnice po navadi delničarjem ne dajejo pravice glasovati na skupščinah izdajatelja, toda v primeru, da gre izdajatelj v stečaj, imajo imetniki prednostnih delnic prednost pri poplačilu iz morebitnih presežnih sredstev izdajatelja pred navadnimi delničarji.

2 Potrdila o lastništvu

Potrdila o lastništvu (ameriška potrdila o lastništvu, globalna potrdila o lastništvu itd., v nadaljevanju skupaj poimenovana kot **potrdila o lastništvu**) so prenosljiva potrdila, ki jih praviloma izda banka in predstavljajo določeno število delnic v podjetju, s katerimi se trguje na lokalni borzi izdajatelja ali na borzi v tujini. Prisotna tveganja se nanašajo na delnico samo in na banko, ki izda potrdilo. Poleg tega obstajajo bistvene razlike med pravicami imetnikov potrdil o lastništvu in pravicami imetnikov delnic izdajatelja, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu. Pogodba o potrdilih o lastništvu določa pravice in odgovornosti depozitarja (kot izdajatelja potrdil o lastništvu), izdajatelja delnic, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu, in imetnika potrdil o lastništvu in se lahko razlikujejo od pravic imetnikov delnic. Na primer, izdajatelj delnic, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu, lahko izvede izplačila imetnikom delnic, imetnikom potrdil o lastništvu pa ne. Vse razlike med pravicami imetnikov potrdil o lastništvu in imetnikov delnic izdajatelja, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu, so lahko pomembne in lahko bistveno in negativno vplivajo na vrednost potrdil o lastništvu. Potrdila o lastništvu, ki predstavljajo delnice izdajateljev s sedežem v tujih pravnih sistemih (zlasti v pravnih sistemih nastajajočih trgov), vsebujejo tudi tveganja, povezana s trgi finančnih instrumentov v pravnih sistemih.

3 Nakupni boni – »warrant«

Nakupni bon je časovno omejena pravica do nakupa delnic, zadolžnic ali obveznic, ki jo je mogoče uveljavljati do izdajatelja osnovnega finančnega instrumenta. Razmeroma majhno

gibanje cene osnovnega finančnega instrumenta lahko povzroči nesorazmerno veliko gibanje cene nakupnega bona, bodisi ugodno bodisi neugodno. Cene nakupnih bonov so zato lahko nestanovitne.

Pravica do vpisa katerega koli finančnega instrumenta, ki izhaja iz nakupnega bona, je vsekakor časovno omejena, zato postane investicija ničvredna, če investitor pravice ne uveljavi do določenega roka.

Če se nakupne pravice uveljavijo, se lahko od imetnika nakupnega bona zahteva, da izdajatelju plača dodatne zneske (v višini, ki je enaka ali blizu vrednosti sredstev, na katere se bon nanaša). Z uveljavitvijo nakupnega bona pridobi imetnik nakupnega bona vse pravice in tveganja iz naslova lastništva osnovnega finančnega instrumenta.

Nakupni bon je lahko izpostavljen vsem glavnim vrstam tveganj, ki so opisane v 2. delu.

Banka svetuje stranki, da nakupnega bona ne kupi, če ni pripravljena utrpeti izgube vsega denarja, ki ga investira, vključno s plačano provizijo ali drugimi stroški transakcije.

Tudi nekateri drugi instrumenti se imenujejo boni ('warrant'), vendar so dejansko opcije (na primer opcija za pridobitev vrednostnega papirja, s katero se trguje na organiziranem trgu in jo je mogoče uveljaviti v razmerju do osebe, ki ni izdajatelj osnovnega instrumenta). Navedeni instrumenti so opisani v točki o opcijah.

4 Instrumenti denarnega trga

Instrumenti denarnega trga so kot drugi dolžniški instrumenti izpostavljeni glavnim vrstam tveganj, navedenim v 2. delu tega dokumenta, zlasti kreditnemu in obrestnemu tveganju.

5 Dolžniški instrumenti/obveznice/zadolžnice

Vsi dolžniški instrumenti so potencialno izpostavljeni glavnim vrstam tveganj, ki so navedene v 2. delu, zlasti kreditnemu in obrestnemu tveganju.

Dolžniški vrednostni papirji so lahko izpostavljeni tveganju zaradi izdajateljeve nezmožnosti plačila glavnice in/ali obresti, njihove vrednosti pa se lahko spremenijo tudi zaradi sprememb obrestnih mer, tržne zaznave kreditne sposobnosti izdajatelja, splošne likvidnost trga in drugih ekonomskih dejavnikov. Ko se obrestne mere zvišajo, lahko pričakujemo, da se bo vrednost dolžniških vrednostnih papirjev zmanjšala. Prenosljivi dolžniški vrednostni papirji s fiksno kuponsko obrestno mero z daljšo dospelostjo/nizjimi kuponi so po navadi občutljivejši za gibanje obrestnih mer kot tisti s krajšo dospelostjo/višjimi kuponi.

6 Enote kolektivnih naložbenih podjetij

Kolektivni naložbeni podjem, razen podjema zaprtega tipa, je vzajemni sklad⁵ ali investicijska družba⁶, katere namen je skupinsko nalaganje kapitala, ki ga zagotavlja javnosti in ki deluje po načelu razpršitve tveganja, in enote, ki se na zahtevo njihovega imetnika odkupijo oziroma izplačajo neposredno ali posredno iz premoženja tega podjema.

Investicijski kupon je vrednostni papir, katerega izdajatelj je družba za upravljanje, ki se glasi na eno ali več enot premoženja vzajemnega sklada in ki daje imetniku investicijskega kupona pravico od družbe za upravljanje zahtevati izplačilo vrednosti enot premoženja vzajemnega sklada, na katere se glasi investicijski kupon, ter pravico do izplačila sorazmernega dela likvidacijske mase pri likvidaciji vzajemnega sklada.

Kolektivni naložbeni podjem in naložbe, ki jih zajemajo (v nadaljevanju skupaj: **naložbeni podjem**), so potencialno izpostavljeni vsem glavnim vrstam tveganj, ki so navedene v 2. delu

⁵ Vzajemni sklad je investicijski sklad, oblikovan kot ločeno premoženje, ki je razdeljeno na enote, katerih vrednost je na zahtevo imetnika izplačljiva iz tega premoženja, in ki ga upravlja družba za upravljanje.

⁶ Investicijska družba je investicijski sklad, organiziran kot delniška družba s sedežem v RS, katere osnovni kapital je razdeljen na delnice istega razreda, ki so prosto prenosljive in s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev.

tega dokumenta.

Obstaja mnogo različnih vrst kolektivnih naložbenih podjetij. Na splošno gre pri kolektivnih naložbenih podjetjih za dogovor, ki številnim investitorjem omogoča, da združijo svoja sredstva, ki jih nato strokovno upravlja neodvisni upravitelj. Investicije po navadi zajemajo instrumente denarnega trga ter dolžniške in lastniške vrednostne papirje, vendar lahko – odvisno od vrste naložbenega podjetja – vključujejo tudi izvedene finančne instrumente, nepremičnine ali katera koli druga sredstva. Naložbe, ki so predmet naložbenega podjetja, so lahko izpostavljene tveganjem, zato se investitorjem svetuje, da preverijo, ali naložbeni podjetje zajema več različnih naložb in s tem se tveganje porazdeli.

Tveganje kolektivnih naložbenih podjetij je mogoče zmanjšati, ker lahko ustrezna diverzifikacija v kolektivnem naložbenem podjetju zmanjša vpliv spremembe vrednosti posamezne naložbe na celotno donosnost naložbenega podjetja. Kljub razpršitvi tveganja lahko pride do padca ali povišanja vrednosti naložbenega podjetja.

Oceno vrednosti kolektivnega naložbenega podjetja po navadi nadzoruje upravitelj sklada ali investicijski svetovalec, ki upravlja kolektivni naložbeni podjetje (odvisno od primera). Ocene vrednosti se izvajajo skladno s pogoji, ki veljajo za kolektivni naložbeni podjetje in lahko temeljijo na nerevidiranih finančnih izkazih kolektivnega naložbenega podjetja in vseh pripadajočih poročilih. Te ocene so lahko predhodni izračuni vrednosti čistega premoženja kolektivnih naložbenih podjetij. Kolektivni naložbeni podjetje lahko zajema več vrst investicij, ki so nelikvidne ali se z njimi ne trguje aktivno in za katere je težko zanesljivo določiti ceno. Posledično lahko upravitelj sklada ali investicijski svetovalec upošteva različne vrednosti posameznih naložb, zajetih v kolektivnem naložbenem podjetju. Negativnost pri ocenjevanju vrednosti sredstev v kolektivnih naložbenih podjetjih lahko negativno vpliva na vrednost čistega premoženja kolektivnega naložbenega podjetja, zlasti če se presoja v zvezi z oceno vrednosti izkažejo za netočne.

Upravitelji sklada ali investicijski svetovalci, ki upravljajo kolektivni naložbeni podjetje, lahko (med drugim) uporabljajo strategije, kot so termska prodaja brez pokritja (kratka prodaja), vzvod, posojanje in izposojanje vrednostnih papirjev, naložbe s slabšo bonitetno oceno ali težko unovčljive naložbe, nekriti opcijski posli, opcije in termski posli ter valutni posli, od katerih lahko vsak v določenih okoliščinah okrepi vpliv neugodnih tržnih gibanj in poveča izgube podjetja. Kolektivni naložbeni podjetje lahko vključuje investicije na trgih, ki so nestanovitni in/ali nelikvidni in v katerih je težko ali drago odpreti ali zapreti pozicijo. Donosnost posameznega kolektivnega naložbenega podjetja in naložb, ki so njegov sestavni del, je odvisna od tega, kako uspešen je upravitelj kolektivnega naložbenega podjetja pri izbiri in upravljanju posamezne naložbe kolektivnega naložbenega podjetja.

Poleg tega je unovčenje investicije v kolektivni naložbeni podjetje pogosto omejeno skladno s pogoji, ki veljajo za podjetje. Mogoče je, da za kolektivni naložbeni podjetje ne obstaja sekundarni trg, zato je lahko investicija v tak podjetje (zelo) nelikvidna.

7 Izvedeni finančni instrumenti, vključno z opcijami, termskimi posli, posli zamenjave, termskimi pogodbami, izvedenimi finančnimi instrumenti za prenos kreditnega tveganja in finančnimi pogodbami na razliko

Tveganja, navedena v nadaljevanju, lahko nastanejo v povezavi z vsemi vrstami izvedenih finančnih instrumentov, ne glede na to, ali gre za olistinjeni produkt (kot na primer certifikat) ter ali so posli sklenjeni na organiziranem trgu ali na neorganiziranem trgu.

Izvedeni finančni instrument je instrument, katerega vrednost izhaja iz vrednosti osnovnega instrumenta. Namesto da bi trgovali ali menjali samo osnovni instrument, se sklene pogodba za izmenjavo denarja, sredstev, finančnega instrumenta ali druge vrednosti na podlagi osnovnega instrumenta, in sicer na določen datum v prihodnosti. Za pridobitev izvedenega finančnega instrumenta se lahko plača tudi premija.

Pri investiranju v izvedene finančne instrumente je pogosto mogoče pridobiti finančni vzvod, kar pomeni, da lahko majhen polog ali vplačilo privede do velike izgube (ki je lahko večja od osnovnega vložka) ali dobička. Iz navedenega sledi tudi, da lahko relativno majhna sprememba

v ceni osnovnega instrumenta povzroči razmeroma veliko večje gibanje vrednosti izvedenega finančnega instrumenta. Posamezni izvedeni finančni instrumenti so povezani tudi zahtevo po vplačilu kritja, kar pomeni, da bo morala stranka z gotovino pokriti morebitne izgube, ki jih je utrpela pri posameznih z Banko sklenjenih poslih, sicer stranka tvega, da Banka na podlagi enostranske odločitve predčasno prekine oziroma realizira transakcijo. Finančni vzvod in zahteva po kritju pri nekaterih izvedenih finančnih instrumentih hkrati dodatno povečata tveganja, katerim je investitor izpostavljen pri naložbah v tovrstne instrumente.

Obstaja veliko različnih vrst izvedenih finančnih instrumentov, pri čemer so opcije, terminski posli in posli zamenjave najpogostejši. Investitor, ki investira v izvedene finančne instrumente, pogosto prevzame visoko stopnjo tveganja, zato je treba naložbe v izvedene finančne instrumente sklepati previdno, zlasti (a ne izključno le) v primeru, da je investitor manj izkušen oziroma se ni pripravljen izpostavljati večjim tveganjem oziroma ima na razpolago manjšo količino kapitala za investiranje.

Če je izvedena transakcija še posebno obsežna ali če je trg nelikviden (kar velja pri mnogih izvedenih finančnih instrumentih), je lahko nemogoče izvesti transakcijo ali zapreti pozicijo po ugodni ceni.

Izvedeni finančni instrumenti, s katerimi se trguje na borzi, so izpostavljeni tveganjem zaradi borznega trgovanja na splošno, vključno z zahtevo po vplačilu kritja. Izvedeni finančni instrumenti, s katerimi se trguje zunaj borze, so lahko prenosljivi vrednostni papirji ali dvostranske pogodbe, s katerimi se trguje na prostem trgu. Čeprav se lahko s temi oblikami izvedenih finančnih instrumentov trguje različno, je lahko v obeh primerih prisotno kreditno tveganje izdajatelja (pri prenosljivih vrednostnih papirjih) ali nasprotne stranke (pri dvostranskih pogodbah) in kot za vsako pogodbo veljajo tudi zanje posebni pogodbeni pogoji. Pri dvostranskih pogodbah je zlasti mogoče, da nasprotna stranka ni zavezana zapreti ali likvidirati svoje pozicije, zato se lahko zgodi, da investitor ne bo mogel prekiniti pogodbe, ki ustvarja izgubo. Značilnosti posla z izvedenim finančnim instrumentom, s katerim se trguje zunaj organiziranega trga, so dogovorjene ob vsaki sklenitvi posla na individualni ravni. Ker pogoji transakcije niso standardizirani in ne obstaja centraliziran vir cen (kot pri instrumentih, s katerimi se trguje na borzi), je včasih transakcije težko ovrednotiti. Različne formule in finančne predpostavke lahko dajo različne vrednosti, različne finančne organizacije pa lahko navajajo različne cene za isto transakcijo. Poleg tega se vrednost izvedenega finančnega instrumenta, s katerim se trguje zunaj borze, lahko sčasoma spreminja, pri čemer lahko nanjo vpliva veliko dejavnikov, med katerimi so tudi preostala dospelost, tečaj, nestanovitnost cene in prevladujoče obrestne mere.

Izvedeni finančni instrumenti se lahko uporabljajo za špekulativne namene ali kot zavarovanje drugih investicij ali obvladovanje ekonomskih tveganj. Stranki svetujemo, da se pozanima o značilnostih posameznih vrst izvedenih finančnih instrumentov in iz teh instrumentov izhajajočih ter s temi instrumenti povezanih obveznostih (npr. okoliščine, v katerih je stranka zavezana prevzeti ali izročiti osnovno sredstvo in – pri opcijah – datum zapadlosti, omejitve glede časa izvršitve ter pogoji in način izvršitve opcije). V nekaterih primerih lahko borza ali klirinška družba spremeni določila neizpolnjenih pogodb (vključno z izvršilno ceno pri opcijskem poslu), ki ustrezajo spremembam osnovnega instrumenta.

Pri gibanju cene osnovnega instrumenta in izvedenega finančnega instrumenta, ki se na ta osnovni instrument glasi, lahko pride do razhajanj. Za terminsko pogodbo, ki se nanaša na opcijo, lahko na primer veljajo omejitve cene, za opcijo samo pa ne. Če ni cene osnovnega instrumenta, je včasih težko oceniti "pošteno" vrednost izvedenega finančnega instrumenta.

Navedene točke v zvezi z različnimi vrstami izvedenih finančnih instrumentov ne veljajo samo za navedene izvedene finančne instrumente, ampak tudi širše, za izvedene finančne instrumente na splošno. Vsi izvedeni finančni instrumenti so potencialno izpostavljeni glavnim vrstam tveganja, navedenim v 2. delu, zlasti tržnemu tveganju, kreditnemu tveganju in vsem posebnim panožnim tveganjem, povezanim z osnovnim sredstvom.

7.1 Terminske pogodbe, (sintetični) terminski posel in dogovor o terminski obrestni meri

Terminske pogodbe, (sintetični) terminski posli in dogovor o terminski obrestni meri (vsi navedeni spadajo v kategorijo izvedenih finančnih instrumentov) zajemajo obveznost sklenitve,

prevzema ali izročitve dogovorjenega osnovnega instrumenta ali denarne poravnave na datum v prihodnosti. Pri trgovanju s (sintetičnimi) terminskimi posli in pogodbami je pogosto mogoče pridobiti finančni vzvod, termske transakcije pa lahko vključujejo tudi pogojno obveznost, zlasti zahtevo glede kritja.

7.2 Opcije

Z nakupom opcije investitor pridobi pravico, ne pa tudi obveznost, od izdajatelja opcije kupiti (v primeru izdaje nakupne opcije) oziroma izdajatelju prodati (v primeru izdaje prodajne opcije) osnovni instrument na vnaprej določen ali določljiv dan in po vnaprej določeni (izvršilni) ceni.

Nakup opcije je manj tvegan kot prodaja opcije, saj lahko izguba pri nakupu opcije znaša največ toliko kot premija, povečana za provizijo ali druge stroške transakcije. Nekateri opcijski trgi delujejo na osnovi kritja, tako da kupci ne plačajo celotne premije za opcijo v času, ko jo kupijo. V tem primeru se lahko od stranke naknadno zahteva, da plača kritje za opcijo do višine premije, če tega ne stori, se lahko pozicija stranke zapre ali likvidira tako kot termska pozicija. Kadar stranka izda opcijo, je povezano tveganje veliko večje kot pri nakupu opcije. Če želi stranka ohraniti svojo pozicijo, se lahko zgodi, da bo morala poravnati obveznosti, ki izhajajo iz opcije, pri čemer pa lahko utrpí izgubo, ki bistveno presega prejeto premijo. Z izdajo opcije namreč stranka sprejme pravno obveznost nakupa ali prodaje osnovnega instrumenta pod pogojem, da upravičenec iz opcije to uveljavlja v roku za uveljavitev opcije, in sicer neodvisno od tega, za koliko se je tržna cena osnovnega instrumenta oddaljila od izvršilne cene, dogovorjene v opciji.

Če je stranka že imetnik osnovnega instrumenta, za katerega je sklenila pogodbo o izdaji prodajne opcije (kar je znano kot "krita nakupna opcija"), je tveganje manjše. Če stranka ni imetnik osnovnega instrumenta (kar je znano kot »nekrita nakupna opcija«), je lahko tveganje neomejeno. Za nakupno opcijo velja, da je (»in-the-money«), kadar je izvršilna cena nižja od tržne cene osnovnega instrumenta. Za prodajno opcijo velja, da je (»in-the-money«), kadar je izvršilna cena višja od tržne cene osnovnega instrumenta. Tudi pri unovčenju opcije (»in-the-money«) lahko investitor realizira negativen donos, in sicer kadar je vrednost unovčene opcije nižja od stroškov, ki jih je imel kupec s sklepanjem transakcije v zvezi z opcijo (premija, druga nadomestila in stroški).

V nekaterih primerih se instrumenti, ki zagotavljajo možnost izvršitve nakupa ali prodaje osnovnega instrumenta do tretje osebe (do osebe, ki ni prvotni izdajatelj tega osnovnega sredstva), imenujejo »warrant«. S tovrstnimi instrumenti se trguje na organiziranem trgu (borzi) ali zunaj organiziranega trga in vsebujejo podobna tveganja kot opcije.

Obstaja več vrst opcij glede na možnost izvršitve opcije, med njimi ameriška opcija (možnost izvršitve na kateri koli dan v obdobju do zapadlosti opcije), evropska (samo na dan, določen kot dan zapadlosti opcije) in bermudska (samo na vnaprej določene dneve v obdobju do zapadlosti opcije). Nakup evropskih ali bermudskih opcij lahko prinaša dodatno tržno tveganje, ker je lahko izvršilna cena pod/nad tržno ceno (t. i. »in-the-money«) (pretežen) del časa, ne pa tudi na dan oziroma dneve na katere ima investitor pravico do uveljavitve opcije. V primeru, da je stranka potencialni izdajatelj opcije, je treba upoštevati način, kako vrsta opcije vpliva na termiski plan potencialnih obveznosti stranke za plačilo oziroma izročitev osnovnega instrumenta, ki izhajajo iz opcije. Kot izdajatelj evropske opcije lahko stranka termiski plan vseh obveznosti za plačilo oziroma izročitev osnovnega instrumenta predvidi. Če ne pride do predčasne prekinitve razmerja, nastalega s sklenitvijo pogodbe o ustanovitvi opcije, poravnava pred datumom zapadlosti ni potrebna. Kot izdajatelj ameriške opcije pa mora biti stranka pripravljena izpolniti morebitne obveznosti za plačilo oziroma izročitev osnovnega instrumenta kadarkoli v obdobju do zapadlosti opcije.

7.3 Pogodbe na razliko

Določeni izvedeni finančni instrumenti se imenujejo pogodbe na razliko. To so lahko opcije ali termiskimi posli na borzni indeks, valutno in obrestno zamenjavo. V nasprotju s termiskimi posli in posli, katerih predmet so opcije (ki se lahko – glede na pogoje – poravnajo z gotovino ali izročitvijo osnovnega instrumenta) se lahko te pogodbe poravnajo samo z denarno poravnavo. Naložba v pogodbo na razliko prinaša enaka tveganja kot naložba v zvezi s termiskim poslom ali opcijo. Transakcije s pogodbami na razliko lahko zajemajo tudi pogojno obveznost.

7.4 Naložbeni certifikati

Naložbeni certifikati investitorjem omogočajo zasledovanje gibanja cen različnih osnovnih finančnih instrumentov (delnic, indeksov, obveznic ...), vendar je investitor poleg tveganju do posameznega finančnega instrumenta izpostavljen tudi tveganju do izdajatelja certifikata. Izdajatelji certifikatov so večinoma velike investicijske banke, ki z omenjenimi instrumenti trgujejo na organiziranem trgu (borzi). Lastniki naložbenih certifikatov, v nasprotju z imetniki osnovnih finančnih instrumentov, nimajo nobenih pravic, ki bi izvirale iz naslova lastništva osnovnega instrumenta (na primer pravice do dividende). Imetniki certifikatov so upravičeni do nekaterih izplačil ob določenih pogojih, ki so vnaprej opredeljeni v prodajnem prospektu.

Obstaja več vrst certifikatov, kot na primer udeležbeni certifikati, certifikati s finančnim vzvodom, certifikati, ki zasledujejo nadpovprečno donosnost, certifikati z zavarovano glavnico in druge vrste certifikatov, ki se med seboj razlikujejo glede na obseg in vrsto tveganj, katerim je investitor izpostavljen.

7.5 Posli zamenjave – »swap«

Pogodba o zamenjavi je izvedeni finančni instrument, pri katerem stranki zamenjata en denarni tok za drugega (pri valutni zamenjavi se hkrati dogovorita še za obratni denarni tok z datumom v prihodnosti, ob zapadlosti valutne zamenjave), ki ju izračunata glede na »osnovni instrument« (najobičajnejši so valutna zamenjava – FX swap, zamenjava obrestnih mer – IRS, osnovni instrument pa je lahko tudi indeks, blago ali drugo).

Pogodba o zamenjavi se lahko uporabi v kombinaciji z opcijo. Opcije na zamenjavo (»swaption«) so transakcije, na podlagi katerih kupec v zameno za plačilo premije pridobi pravico, da do dogovorjenega datuma ali na dogovorjeni datum sklene predhodno dogovorjeno pogodbo o zamenjavi. Obrestne »kapice«, »dna« in »ovratnice« stranki omogočajo, da se v zameno za plačilo ali prejem premije zaščiti ali izpostavi nihanju vrednosti ali nivoju osnovnega instrumenta.

Pri trgovanju z izvedenimi finančnimi instrumenti, s katerimi se ne trguje na borzi (vključno s posli zamenjave), je stranka močno izpostavljena tudi t. i. »tveganju nasprotne stranke«, torej tveganju in nemožnosti nasprotne stranke izpolniti zapadle obveznosti, ki izhajajo iz finančnega instrumenta.

Obseg trgovanja s finančnimi instrumenti zamenjav se je v zadnjih letih močno povečal in postal za nekatere osnovne instrumente likvidnejši, mnoge banke in investicijsko bančna podjetja delujejo kot principal in posredniki ter uporabljajo standardizirano dokumentacijo o zamenjavah, vendar kljub temu ni mogoče zagotoviti, da bo likviden sekundarni trg obstajal ob katerem koli času za kateri koli posamezen posel zamenjave.

8 Sestavljeni finančni instrumenti/košare

Vsi sestavljeni finančni instrumenti, kot so na primer obveznice z nakupnimi boni, strukturirani depozit, vezan na valutni par, strukturirani depozit, vezan na ceno blaga, so izpostavljeni tveganju vseh finančnih instrumentov, iz katerih so sestavljeni. Pri tovrstnih finančnih instrumentih je prisotno večje tveganje kot na splošno pri posameznem instrumentu (negativni vplivi posameznih vrst tveganj, ki izhajajo iz posameznega dela sestavljenega finančnega instrumenta, se namreč lahko pojavijo hkrati in skupaj), čeprav lahko nekateri sestavljeni instrumenti vključujejo elemente za omilitev nekaterih tveganj, na primer instrumenti z zaščito glavnice. Pri strukturiranem depozitu na valutni par ali na ceno blaga lahko investitor ob zapadlosti takega instrumenta dobi manj, kot je prvotno investiral (razen v primeru zaščite glavnice), maksimalna izguba pa je omejena na višino vložka.

Na vrednost košare produktov, kot so delnice, indeksi itd., lahko vpliva število in kakovost referenčnih instrumentov, ki jih košara vsebuje. Spremembe vrednosti posameznega referenčnega instrumenta v košari na splošno bolj vplivajo na vrednost košare, če košara vsebuje manjše število različnih referenčnih instrumentov ali pa večji delež posameznega

referenčnega instrumenta. Poleg tega je v primeru, da so referenčni instrumenti v košari skoncentrirani v določeni panogi, vrednost take košare bolj odvisna od ekonomskih, finančnih in drugih dejavnikov, ki vplivajo na to panogo, kot pa če košara vsebuje referenčne instrumente iz več panog.

4. DEL: INFORMACIJE O RAVNANJU S FINANČNIMI INSTRUMENTI IN DENARNIMI SREDSTVI STRANKE

Banka vodi finančne instrumente in denarna sredstva stranke, s katerim Banka razpolaga bodisi v svojem imenu in za račun strank bodisi v imenu in za račun strank in ki jih je pridobila pri opravljanju investicijskih oziroma pomožnih investicijskih storitev za stranke (v nadaljevanju skupaj: **vodenje finančnih instrumentov in denarnih sredstev stran**), v skladu s pravili skrbnega ravnanja s finančnimi instrumenti in denarnim dobroimetjem strank, navedenimi v ZTFI.

V primeru borznega posredovanja, vodenja računov nematerializiranih vrednostnih papirjev, zbirne hrambe vrednostnih papirjev, izdanih kot pisne listine, gospodarjenja s sredstvi strank in skrbniških storitev, Banka vodi finančne instrumente in denarna sredstva stranke v skladu z določili s stranko v ta namen sklenjene pogodbe o borznem posredovanju, pogodbe o vodenju računov nematerializiranih vrednostnih papirjev, pogodbe o zbirni hrambi vrednostnih papirjev, izdanih kot pisne listine, pogodbe o gospodarjenju s sredstvi strank in pogodbe o zagotavljanju skrbniških storitev ter notranjimi akti Banke. Vse pravice in upravičenja stranke v zvezi s finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi stranke, ki gredo stranki pri opravljanju v tem odstavku navedenih storitev, zlasti (a ne izključno le) pravica stranke do razpolaganja s finančnimi instrumenti, ki so predmet nakupnega posla, oziroma pravica do razpolaganja stranke s kupnino, pridobljeno iz naslova prodajnega posla, oziroma z zneskom neizkoriščenega predujma (danega Banki za izvršitev nakupnega naročila), pravice stranke do izročitve Banki v gospodarjenje izročenih sredstev stranke ter pravica do donosov iz naslova upravljanja finančnih instrumentov stranke, so natančneje urejene v prej navedenih pogodbah.

Banka pri Banki Slovenije odpre poseben denarni račun, prek katerega sprejema vplačila in opravlja izplačila iz poslov, ki jih je sklenila za račun stranke, in vodi denarno dobroimetje stranke. Banka v zvezi z vsakim denarnim računom strank vodi evidenco. Banka prek posebnega denarnega računa stranke ne sme sprejemati vplačil in opravljati izplačil iz poslov, ki jih je sklenila za svoj račun. Banka vodi finančne instrumente in denarna sredstva stranke ločeno od finančnih instrumentov in denarnih sredstev Banke. Banka za račun in v imenu stranke pri centralnem depozitarju vodi račun nematerializiranih finančnih instrumentov. Banka na hišni račun ne sme prenesti finančnih instrumentov, katerih imetnik je stranka oziroma ki jih je pridobila za račun stranke, razen če za tak prenos obstaja veljavni pravni temelj. Banka finančnih instrumentov, katerih imetnik je, ne sme voditi na računu stranke, ki ga vodi sama. Banka za račun stranke vodi trgovalni račun stranke, račun gospodarjenja s sredstvi stranke, skrbniški račun ter evidenco stanja in prometa s finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi stranke.

V primeru, da so finančni instrumenti stranke vpisani v centralnem depozitu, jih Banka vodi v skladu s pravili, ki se uporabljajo za ta depo. V primeru, da pravila centralnega depozita omogočajo vodenje računov strank v njem, Banka stranko na to možnost izrecno opozori in ji v zvezi s tem poda vse informacije v obsegu, kot je določen z določili ZTFI. Če stranka zahteva, da se njeni finančni instrumenti vodijo prek njenega računa v centralnem depozitu, Banka v primeru, da je članica tega centralnega depozita, odpre in vodi račun stranke, na katerem so vpisani ti finančni instrumenti, če pa ni članica tega centralnega depozita, v imenu in za račun stranke zagotovi, da član centralnega depozita odpre in vodi račun stranke, pri katerem so vpisani ti finančni instrumenti. V primeru, da Banka vodi finančne instrumente strank v centralnem depozitu za račun strank prek svojega računa v centralnem depozitu ali prek drugega vmesnega poddepozitarja, Banka vzpostavi in vodi poddepo teh finančnih instrumentov (v nadaljevanju: **poddepo**), pri čemer stranki zagotavlja vse pravice in upravičenja v zvezi z razpolaganjem z v poddepo vpisanimi finančnimi instrumenti, skladno z določili ZTFI, pogodbe o opravljanju skrbniških storitev, pogodbe o gospodarjenju s sredstvi strank in pravili poddepozita ter drugimi akti Banke. Stranka, v dobro katere so v poddepoju vpisani finančni instrumenti določene vrste,

lahko od Banke, v skladu z določili ZTFI in pravili poddepoja, kadar koli zahteva, da ji izroči finančne instrumente.

Priloga 4: Pravila vodenja poddepoja

1. Uvodne določbe

1.1 Namen in uporaba pravil

Ta pravila se uporabljajo za vodenje poddepoja finančnih instrumentov, ki ga Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: **poddepozitar**) vodi v zvezi s finančnimi instrumenti, ki jih za račun svojih strank vodi preko svojega računa v centralnem depozitu ali vmesnem depozitu.

1.2 Pomeni izrazov

(1) Posamezni izrazi, uporabljeni v teh pravilih, imajo naslednje pomeni:

deponirani finančni instrument ali DFI	je finančni instrument: (a) katerega zakoniti imetnik je poddepozitar; ali (b) v zvezi s katerim ima poddepozitar pravico od zavezanca zahtevati, da za račun poddepozitarja uresničuje pravice iz tega finančnega instrumenta in po njegovem nalogu z njim razpolaga;
zavezanec	pomeni, v zvezi s posameznim deponiranim finančnim instrumentom: (a) izdajatelja takšnega finančnega instrumenta in vsako drugo osebo, katere obveznosti izhajajo iz tega finančnega instrumenta; ali (b) osebo, ki se je zavezala za račun poddepozitarja uresničevati pravice iz tega finančnega instrumenta in po njegovem nalogu z njim razpolagati;
serija DFI	pomeni vse DFI istega izdajatelja, ki imajo enake lastnosti in iz katerega izhajajo enake pravice;
pravice iz DFI	pomeni, v zvezi s posameznim deponiranim finančnim instrumentom, naslednje pravice poddepozitarja: (a) vse pravice, ki jih ima poddepozitar v razmerju do zavezanca iz naslova tega deponiranega finančnega instrumenta ali v zvezi z njim; (b) pravico razpolagati z deponiranim finančnim instrumentom oziroma to zahtevati od zavezanca;
DFI stranke	pomeni, v zvezi s posamezno stranko, pravice, ki pripadajo stranki v razmerju do poddepozitarja na podlagi DFI, ki se vodijo na njenem računu DFI;
ZTFI	pomeni Zakon o trgu finančnih instrumentov (ZTFI, Uradni list RS, št. Ur.l. RS, št. 67/2007);
stranka	je oseba, za katero poddepozitar na podlagi pogodbe vodi enega ali več računov DFI;
račun DFI	pomeni evidenco deponiranih finančnih instrumentov, ki jo poddepozitar vodi za stranko v skladu s temi pravili;
imetnik pravic	pomeni vsako izmed naslednjih oseb: (a) stranko; (b) osebo, v korist katere je vpisana pravica

	tretjega na DFI stranke; (c) zakonitega zastopnika drugega imetnika pravic; in (d) osebo, ki je kot pooblaščenec upravičena zastopati drugega imetnika pravic v razmerju do poddepozitarja;
zastavni upnik	je oseba, ki ima zastavno pravico na DFI stranke;
užitkar	je oseba, ki ima užitek na DFI stranke;
odkupni upravičenec	je oseba, ki ima odkupno pravico na DFI stranke;
predkupni upravičenec	je oseba, ki ima predkupno pravico na DFI stranke;
upravičenec do prepovedi razpolaganja	je oseba, v korist katere je na DFI stranke vpisana prepoved razpolaganja;
pravica tretjega	pomeni naslednje pravice tretjih oseb na DFI stranke: (a) zastavno pravico; (b) užitek; (c) odkupno pravico; (d) predkupno pravico; in (e) prepoved razpolaganja;
enolična identifikacijska številka	pomeni: (a) za osebo, ki je vpisana v davčni register v Republiki Sloveniji, njeno davčno številko ali za fizično osebo, ki je vpisana v centralni register prebivalstva oziroma pravno osebo, ki je vpisana v poslovni register v Republiki Sloveniji, njeno enotno matično številko (EMŠO) oziroma matično številko pravne osebe; oziroma (b) za vsako drugo osebo, lastno identifikacijsko številko, ki jo takšni osebi dodeli poddepozitar v skladu s točko 2.2(4) teh pravil;
transakcija	pomeni vsako spremembo stanja DFI na računu stranke ali pravic tretjega na DFI stranke;

(2) Če v teh pravilih za posamezen izraz ni določen drugačen pomen, imajo izrazi, uporabljeni v teh izrazih pomene, kot so opredeljeni v ZTFI.

2. Vodenje poddepoja in opravljanje vpisov v poddepoju

2.1 Evidence, ki jih vodi poddepozitar v zvezi s poddepojem

Poddepozitar vodi v zvezi s poddepojem naslednje evidence:

- (a) evidenco strank in drugih imetnikov pravic;
- (b) evidenco o računih DFI;
- (c) evidenco DFI;

2.2 Evidenca strank in drugih imetnikov pravic

(1) V evidenci strank in drugih imetnikov pravic vodi poddepozitar za vsakega imetnika pravic njegove identifikacijske podatke.

(2) Identifikacijski podatki imetnika pravic so naslednji podatki o imetniku pravic:

- a. fizično osebo:

- i. ime in priimek;
- ii. naslov stalnega prebivališča;
- iii. datum rojstva;
- iv. enolična identifikacijska številka;
- v. podatki o omejitvah (smrt, poslovna nesposobnost); in
- vi. v primeru, če je imetnik živ in nima poslovne sposobnosti, podatki o zakonitem zastopniku oz. zastopnikih (npr. dveh starših), in sicer za vsakega zakonitega zastopnika:
 - 1. tip zastopnika (roditelj / skrbnik);
 - 2. način zastopanja (skupaj z drugim zastopnikom/ posamično);
 - 3. enolična identifikacijska številka;

b. za pravno osebo:

- i. firma (skrajšana firma);
- ii. poslovni naslov;
- iii. enolična identifikacijska številka;
- iv. podatki o osebah, ki so upravičene dajati naloge poddepozitarju v imenu pravne osebe;
- v. podatki o omejitvah (začetek stečaja ali podobnega postopka)

(3) Identifikacijske podatke o stranki vpiše poddepozitar v evidenco ob odprtju prvega računa DFI, podatke o drugem imetniku pravic pa ob prvem vpisu pravic takšnega imetnika pravic v poddepo.

(4) Če imetnik pravic ni vpisan, in se kljub pridobitvi lastnosti imetnika pravic ni dolžan vpisati, v davčni register v Republiki Sloveniji, mu poddepozitar dodeli lastno identifikacijsko številko, po kateri se takšen imetnik pravic loči od vseh ostalih imetnikov pravic.

(5) Poddepozitar vpiše spremembo identifikacijskih podatkov na podlagi naloga imetnika pravic za spremembo podatkov. Če se spreminjajo podatki, ki jih je poddepozitar pridobil na podlagi izpiska iz uradne evidence ali druge javne listine, mora biti nalogu priložen nov izpisek iz takšne uradne evidence ali javna listina, iz katere izhaja sprememba podatka.

2.3 Evidenca o računih DFI

2.3.1 Podatki, ki se vodijo v evidenci računov DFI

V evidenci računov DFI vodi poddepozitar naslednje vrste podatkov o vsakem računu DFI:

- (a) podatek o številki in vrsti računa DFI;
- (b) podatke o stranki;
- (c) podatke o stanju;
- (d) podatke o transakcijah; in
- (e) podatke o izplačilih iz naslova DFI stranke;

2.3.2 Podatki o stranki

(1) V zvezi z vsakim računom DFI se vodijo naslednji podatki o stranki, ki je imetnik računa DFI:

- a. enolična identifikacijska številka stranke;
- b. enolična identifikacijska številka vsake osebe, ki je pooblaščenec za dajanje nalogov v zvezi s tem računom DFI (pooblaščenec stranke);
- c. naslov za pošiljanje obvestil in drugi kontaktni podatki;

- d. podatki o denarnem računu, kamor poddepozitar izplača denarna izplačila stranki iz naslova DFI stranke na tem računu DFI.

(2) Podatek o enolični identifikacijski številki stranke se lahko spremeni samo na podlagi javne listine, ki izkazuje univerzalno pravno nasledstvo stranke. Spremembe ostalih podatkov vpiše poddepozitar na podlagi pisnega naloga stranke, pri čemer se podatek o pooblaščenju vpiše samo v primeru, če je poddepozitarju hkrati predloženo notarsko overjeno pooblastilo stranke ali če stranka osebno pooblasti pooblaščenca pri poddepozitarju.

2.3.3 Podatki o stanju

(1) V zvezi s stanjem DFI na računu DFI poddepozitar vodi naslednje podatke:

- a. serija DFI in količina DFI posamezne serije na računu DFI; in
- b. pravice tretjih na DFI stranke;

(2) DFI posamezne serije se na računu DFI vodijo z enako oznako kot v evidenci DFI iz točke 2.4 teh pravil.

(3) Podatki o stanju na računu se spremenijo na podlagi izvršene transakcije. Poddepozitar izvršuje transakcije v časovnem vrstnem redu, kot prejeme naloge ali odločbe, ki so podlaga za izvršitev transakcije.

(4) Če v naslednjem odstavku ni določeno kaj drugega, se v zvezi z vsako pravico tretjega na DFI stranke v evidenci o računu DFI vodijo naslednji podatki:

- a. enolična identifikacijska številka vsakega imetnika pravice;
- b. vrsta pravice;
- c. serija DFI in količina DFI posamezne serije, na katere se nanaša pravica tretjega;
- d. trajanje pravice.

(5) Ne glede na določilo odstavka (4) te veljajo za vodenje posameznih pravic tretjega naslednja pravila:

- a. pri zastavni pravici:
 - i. se v evidenci o računu DFI vodijo tudi naslednji podatki v zvezi z zastavno pravico:
 - 1. v primeru, če je zastavna pravica vpisana v korist več zastavnih upnikov, delež vsakega zastavnega upnika na zavarovani terjatvi;
 - 2. za vsakega zastavnega upnika, podatki o denarnem računu za izplačila temu zastavnemu upniku;
 - ii. se v evidenco o računu DFI ne vpisuje o trajanju zastavne pravice;
 - iii. se v primeru, če se zastavna pravica nanaša na vsakokratno stanje DFI na računu DFI, navedba serije DFI in količine količina DFI posamezne serije, na katere se nanaša zastavna pravica, ta podatek nadomesti z navedbo, da je predmet zastave vsakokratno stanje na računu DFI.
- b. pri užitku se v evidenci o računu DFI vodi tudi podatek o denarnem računu za izplačila užitelju;
- c. pri odkupni pravici se v evidenci o računu DFI v zvezi z odkupno pravico vodi tudi podatek o odkupni ceni;

(6) Poddepozitar spremeni podatek o denarnem računu za izplačila zastavnemu upniku ali užitelju na podlagi naloga zastavnega upnika ali užitelja.

2.3.4 Podatki o transakcijah

V zvezi z vsako transakcijo, ki se nanaša na račun DFI, poddepozitar vodi naslednje podatke:

- a. podatke o spremembi stanja na računu DFI, ki je predmet transakcije, in sicer:

- i. vsebina spremembe stanja na računu DFI;
 - ii. datum učinkovanja transakcije;
- b. podatke o pravnem temelju za izvršitev transakcije, in sicer:
 - i. če je pravni temelj za izvršitev transakcije nalog:
 - 1. enolično identifikacijsko številko osebe, v imenu katere je bil dan nalog;
 - 2. datum prejema naloga;
 - ii. če je pravni temelj za izvršitev transakcije odločba pristojnega organa:
 - 1. organ, ki je izdal odločbo;
 - 2. številko odločbe;
 - 3. datum prejema odločbe.

2.3.5 Podatki o izplačilih

V zvezi z vsakim izplačilom, ki ga izvrši iz naslova DFI stranke, poddepozitar vodi naslednje podatke:

- a. enolično identifikacijsko številko imetnika pravice, ki je bil upravičen do izplačila;
- b. izplačani znesek;
- c. podatke o denarnem računu, v dobro katerega je bilo plačano izplačilo za imetnika pravice;
- d. znesek odtegnjenega davka;
- e. znesek ostalih stroškov in nadomestil, ki se odtegnejo od izplačila;
- f. pravni temelj izplačila;

2.4 Evidenca DFI

(1) V evidenci DFI vodi poddepozitar naslednje podatke o DFI posamezne serije, za katere vodi poddepo:

- a. oznaka DFI;
- b. centralni depo ali vmesni depo, v katerem se vodi evidenca pravic poddepozitarja v zvezi s takšnimi DFI;
- c. stanje DFI; in
- d. spremembe stanja DFI;

(2) Podlaga za vpise v evidenco DFI so podatki o stanjih in spremembah stanj, ki jih poddepozitar prejme od centralnega depoja oziroma vmesnega depoja v katerem se vodi evidenca pravic poddepozitarja v zvezi s takšnimi DFI.

3. **Poslovanje z računi DFI**

3.1 Odprtje računa DFI

(1) Poddepozitar odpre za stranko račun DFI na podlagi pisne pogodbe, sklenjene med poddepozitarjem in stranko.

(2) Stranka ima lahko pri poddepozitarju odprtih več računov DFI.

(3) Račun DFI se lahko odpre kot račun stranke, kot račun gospodarjenja ali kot fiduciarni račun. Za katero vrsto računa gre, se določi v pogodbi med poddepozitarjem in stranko oziroma v zahtevi za odprtje računa, ki jo stranka posreduje poddepozitarju na podlagi takšne pogodbe. Račun gospodarjenja se odpre samo v primeru, če ima stranka s poddepozitarjem sklenjeno pogodbo o gospodarjenju s finančnimi instrumenti.

(4) Če je račun DFI odprt kot račun stranke ali kot račun gospodarjenja, je poddepozitar upravičen domnevati, da stranka izvršuje pravice iz DFI stranke na takšnem računu za svoj račun.

(5) Če je račun DFI odprt kot fiduciarni račun, je poddepozitar upravičen domnevati, da stranka izvršuje pravice iz DFI stranke na takšnem računu za račun ene ali več drugih oseb.

3.2 Vpis deponiranih finančnih instrumentov v korist računa DFI

(1) Stranka pridobi pravice iz naslova DFI stranke ko se takšni DFI vpišejo v korist njenega računa DFI.

(2) Poddepozitar vpiše DFI v korist računa DFI:

- a. če enako količino DFI iste serije istočasno vpiše v breme drugega računa DFI; ali
- b. ko se lahko prepriča, da je bila enaka količina DFI iste serije dokončno vpisana v korist poddepozitarjevega računa pri centralnem depozitu ali vmesnem depozitu, v katerem se vodi evidenca pravic poddepozitarja v zvezi s takšnimi DFI in da so bili ti DFI prejeti za stranko, ki je imetnik takšnega računa DFI

(3) Če se DFI vpišejo v korist poddepozitarjevega računa pri centralnem depozitu ali vmesnem depozitu na podlagi pravnega posla, ki ga je po naročilu stranke izvršil poddepozitar ali druga oseba, kateri je poddepozitar posredoval naročilo stranke, se šteje pogoj iz točke b. prejšnjega odstavka za izpolnjen, ko poddepozitar prejme obvestilo o izpolnitvi takšnega posla.

(4) V poddepo se lahko prenesejo finančni instrumenti, ki jih določi poddepozitar kot sprejemljive in o tem od časa do časa obvesti stranko, pri čemer se takšno obvestilo šteje za dano, če poddepozitar objavi seznam sprejemljivih DFI na svojih spletnih straneh. Poddepozitar stranki na njeno zahtevo sporoči:

- a. katere finančne instrumente je mogoče prenesti v poddepo pri poddepozitarju in pod kakšnimi pogoji;
- b. podatke, ki jih mora vsebovati obvestilo o prenosu oziroma vpisu DFI v korist poddepozitarjevega računa pri centralnem depozitu ali vmesnem depozitu, da bo mogoče šteti, da je poddepozitar takšne DFI prejel za to stranko.

3.3 Vpis deponiranih finančnih instrumentov breme računa DFI

3.3.1 Učinek

S vpisom DFI v breme računa DFI prenehajo vse pravice imetnika računa iz naslova teh DFI in pravice tretjih na njih.

3.3.2 Prenos DFI

(1) Poddepozitar vpiše DFI v breme računa DFI, če izvrši njihov prenos.

(2) Prenos DFI se izvrši bodisi tako, da jih poddepozitar hkrati vpiše v dobro drugega računa DFI, bodisi tako, da jih v breme prenese svojega računa pri centralnem depozitu ali vmesnem depozitu prenese v korist druge osebe.

(3) Poddepozitar izvrši prenos DFI na podlagi popolnega in pravnega naloga upravičenega nalogodajalca za prenos DFI ali na podlagi zavezujoče odločbe pristojnega organa.

(4) Nalog za prenos DFI je pravilen in popoln, če je dan v obliki in na način, ki ju ta pravila določajo za dajanje nalogov poddepozitarju, in če vsebuje:

- a. podatke o DFI, ki so predmet prenosa;
- b. navodila za prenos, ki poddepozitarju omogočajo izvršitev prenosa v korist določene osebe.

(5) Upravičeni nalogodajalec za prenos DFI je:

- a. če pri teh DFI ni vpisana nobena pravica tretjega, imetnik računa DFI;
- b. če je pri teh DFI vpisana zastavna pravica, zastavni upnik;
- c. če je pri teh DFI vpisana kakšna druga pravica tretjega, imetnik računa skupaj z vsemi imetniki pravic tretjih.

3.3.3 Prenehanje DFI

(1) Poddepozitar vpiše DFI v breme računa DFI tudi, če te DFI prenehajo obstajati in niso več vpisane v korist poddepozitarjevega računa pri centralnem depozitu ali vmesnem depozitu.

(2) Če v zameno za DFI, ki jih je zaradi njihovega prenehanja vpisal v breme računa DFI, poddepozitar prejme nadomestne DFI:

- a. poddepozitar vpiše nadomestne DFI v korist računa; in
- b. na nadomestnih DFI vpiše zastavno pravico ali užitek, ki sta prenehala zaradi vpisa DFI v breme računa.

3.4 Vpisi v zvezi s pravicami tretjih

(1) Poddepozitar vpiše pridobitev, prenos in prenehanje pravic tretjih na DFI stranke na podlagi popolnega in pravnega naloga upravičenega nalogodajalca ali na podlagi zavezujoče odločbe pristojnega organa.

(2) Nalog za vpis pridobitve, prenosa ali prenehanja pravic tretjih na DFI stranke je pravilen in popoln, če je dan v obliki in na način, ki ju ta pravila določajo za dajanje nalogov poddepozitarju, in če vsebuje podatke, s katerimi se takšne pravice tretjega vpisujejo v evidenco o računih DFI v skladu s temi pravili.

(3) Hkrati z vpisom pridobitve posamezne pravice tretjega na določenem DFI stranke poddepozitar vpiše izbris vseh drugih pravic tretjih na takšnem DFI. razen predkupne pravice.

(4) Upravičeni nalogodajalec za vpis pridobitve pravice tretjega pri DFI stranke je stranka skupaj s tistimi imetniki pravic tretjih, k se zaradi vpisa pravice tretjega, na katero se nanaša nalog, izbrišejo.

(5) Upravičeni nalogodajalec za vpis prenosa pravice tretjega pri DFI stranke je:

- a. v primeru zastavne pravice, zastavni upnik
- b. v primeru drugih pravic, oseba, ki poddepozitarju z javno listino dokaže, da je takšna pravica prešla nanjo z univerzalnim pravnim nasledstvom;

(6) Upravičeni nalogodajalec za vpis izbriša pravice tretjega pri DFI stranke je:

- a. imetnik takšne pravice tretjega;
- b. stranka, če je potekel čas, za katerega je bila pravica tretjega vpisana ali če z javno listino dokaže, da je nastopilo dejstvo, ki povzroči prenehanje takšne pravice tretjega (npr. smrt užitarja).

4. **Uresničevanje pravic iz DFI**

4.1 Splošno o uresničevanju pravic iz DFI

(1) Poddepozitar v zvezi z DFI, ki se vodijo na računih DFI za račun strank uveljavlja pravice iz DFI v razmerju do zavezancev.

(2) Pri uresničevanju pravic iz DFI je dolžan poddepozitar ravnati v skladu z navodili stranke.

(3) Poddepozitar posreduje stranki vsako obvestilo v zvezi z DFI stranke, ki ga prejme od zavezanca. Če se takšno obvestilo vsebuje poziv k izbiri ene ali več možnosti za uveljavitev pravic iz DFI, poddepozitar hkrati z obvestilom obvesti stranko tudi o tem:

- a. katero možnost bo štel za izbrano, če stranka ne bo izbrala kakšne druge možnosti (privzeta opcija); in
- b. v katerem roku ga lahko stranka obvesti o zbiri druge možnosti

(4) Če v primeru iz prejšnjega odstavka poddepozitar od stranke v danem roku ne prejme drugačnih navodil, je upravičen šteti, da je stranka izbrala privzeto opcijo.

4.2 Denarna izplačila

(1) Denarne zneske, prejete od zavezanca iz naslova DFI, poddepozitar izplača na denarni račun imetnika pravic, ki je upravičen do takšnega izplačila, in sicer:

- a. če je pri DFI vpisana zastavna pravica, na denarni račun zastavnega upnika;
- b. če je pri DFI vpisan užitek:
 - i. zneske dividend, obresti in drugih donosov na denarni račun užitarja;
 - ii. zneske, ki pomenijo vračilo glavnice ali izplačilo kapitala, na denarni račun stranke, na računu DFI katere je vpisan DFI na presečni dan takšnega izplačila;
- c. v vseh ostalih primerih na račun denarni račun stranke, na računu DFI katere je vpisan DFI na presečni dan takšnega izplačila.

(2) Denarna izplačila se plačajo imetniku zmanjšana za morebitne zneske davkov in drugih dajatev, ki jih je pri izplačilu dolžan obračunati, odtegniti in plačati poddepozitar.

4.3 Zaokroževanje pri zamenjavah in porazdelitvah DFI

Če poddepozitar na podlagi zamenjave DFI, ki jih vodi za stranko, prejme dodatne ali nadomestne DFI, in število DFI na računu DFI stranke ne zadošča, da bi bila stranka upravičena do celega števila dodatnih ali nadomestnih DFI, je poddepozitar pooblaščen ravnati v skladu s pogoji zamenjave ali navodili stranke

4.4 Glasovalne pravice

(1) Poddepozitar ni upravičen uresničevati glasovalnih pravic, ki izhajajo iz DFI, vpisanih na računu DFI stranke, razen če od stranke prejme pisno navodilo za glasovanje.

(2) Poddepozitar si je na zahtevo stranke dolžan prizadevati izdati ali priskrbeti stranki pooblastilo za izvrševanje glasovalnih pravic na podlagi DFI.

(3) Poddepozitar ni dolžan stranki posredovati letnih poročil, sporočil namenjenih imetnikom finančnih instrumentov, obvestil ali drugih dokumentov ali informacij, ki se nanašajo na katerokoli dejanje izdajatelja DFI.

5. **Komuniciranje**

5.1 Nalogi

(1) Nalog imetnika pravic poddepozitarju učinkuje le v primeru, če je ga da imetnik pravic ali oseba, ki je upravičena zastopati imetnika pravic pri dajanju takšnih nalogov, in je dan v pisni obliki.

(2) Poddepozitar se lahko s posameznim imetnikom pravic dogovori za dajanje nalogov v drugačni obliki

5.2 Obvestila poddepozitarja

Če je nastanek kakšne posledice v zvezi s temi pravili odvisen od obvestila poddepozitarju imetniku pravic, se šteje, da je imetnik pravic prejel takšno obvestilo, če mu ga je poddepozitar posredoval z uporabo kontaktnih podatkov, vpisanih v poddepozitarjevih evidencah.

6. **Poročila o stanju**

(1) Poddepozitar mora na zahtevo imetnika finančnih instrumentov izpisek prometa na računu stranke iz prejšnjega odstavka izdati naslednji delovni dan po prejemu zahteve, za zahtevano obdobje. Za stranko se šteje tudi imetnik pravice tretjega. Izpisek vsebuje tudi stanje na računu v poddepoju na dan izdaje izpiska.

(2) Zahteva imetnika finančnih instrumentov za izpisek mora vsebovati:

- ime in identifikacijo stranke,
- številko računa v poddepoju,
- finančni instrument, za katerega se nanaša zahteva za izpisek, ali označba, da se zahteva za vse finančne instrumente,
- obdobje, na katerega se nanaša izpisek.

(3) Za obliko zahtevka se smiselno uporablja točka 5.1 tega poglavja.

7. Izpiski

(1) Poddepozitar imetniku vsaj enkrat letno pošlje informacije o transakcijah na računu v poddepoju. Obvestilo vključuje naslednje informacije:

- a. identifikacijske podatke stranke, ki so vpisani v poddepo,
- b. presečni dan izpiska,
- c. za vsak račun stranke:
 - i. številko računa,
 - ii. oznake in količine DFI, ki so vpisani na računu,
 - iii. če so na DFI vpisane pravice tretjih tudi:
 - podatek o vrsti pravice tretjega
 - oznaki in količini DFI, ki so predmet te pravice.

(2) Letni izpisek stanja iz prvega odstavka tega člena pošlje poddepozitar stranki z navadno pošto pošiljko.

8. VELJAVNOST PRAVIL

Ta pravila veljajo od dneva objave na spletni strani poddepozitarja.

Ta pravila se lahko spremenijo tako, da poddepozitar objavi njihove spremembe na enak način, kot so bila objavljena ta pravila.